

tmmob
makina mühendisleri odası

IX.ULUSAL İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ KONGRESİ

BİLDİRİLER ÖZETİ

30 KASIM - 02 ARALIK 2017 / ADANA

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Tahsin AKBABA	Merkez	
Bedri TEKİN	Merkez	
Mustafa YAZICI	Merkez	
Ümit Galip UNCU	Adana	Şube
Mustafa DEMİRYÜREK	Adana	Şube
Uğur ÖZEL	Adana	Şube
Murat UĞURLAR	Adana	Şube
Mehmet Samim ALDIK	Adana	Şube
M.Kerem FETULLAHOĞLU	Adana	Şube
Metehan KAYRAK	Adana	Şube
Çağdaş TÜRKÖZ	Adana	Şube
Ozan Deniz TOPRAK	Adana	Şube
M.Selçuk GÖNDERMEZ	Adana	Şube
Erdal TAŞ	Adana	Şube
Hüseyin ATICI	Adana	Şube
Ahmet Turan DÖRTDEMİR	Adana	Şube
Ataol Torun ÖZTORUN	Adana	Şube
Cem İDEM	Adana	Şube
M. İlker ALTIOK	Adana	Şube
Ali ÖZDEMİR	Adana	Şube
Selim ULUKAN	Ankara	Şube
Prof.Dr.Hikmet RENDE	Antalya	Şube
Taşkın KOÇAK	Bursa	Şube
Osman ÖZTÜRK	Denizli	Şube
Sait BAHÇE	Diyarbakır	Şube
Aziz AVUKATOĞLU	Edirne	Şube
Nezihe HANECİOĞLU	Eskişehir	Şube
Hüseyin OVAYOLU	Gaziantep	Şube
Zafer GÜZEY	İstanbul	Şube
Yüksel YAŞARTEKİN	İzmir	Şube
Serdal KARA	Kayseri	Şube
H.Cemal HÜSEYİN	Kocaeli	Şube
Mehmet Akif ALDUR	Konya	Şube
Kerim İŞILDAKLI	Mersin	Şube
Ayşe ÜNSAL KIRAN	Samsun	Şube
Fulya BANKOĞLU	Trabzon	Şube
Ahmet ZOROĞLU	Zonguldak	Şube

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Hasan Emir **KAVİ**
Hüseyin **KALANTAR**
Yrd. Doç. Dr. Cem **BOĞA**
Semiha **DOSTLAR**
Dr. M.Can **EREN**
Arzu **PEKDUR**
Dr. İstemi **ORAL**
H. İhsan **PEPEDİL**
Meltem **SÖNMEZ KAYA**
Onur Utku **ŞENYUVA**
Prof. Dr. Ferdi **TANIR**
Mahmut **TEBERİK**
Erol **ZORLU**

KONGRE SEKRETERLERİ

Rıdvan **KAYA** Adana Şube
Arzu **ÖZDAL İDEM** Adana Şube

SUNUŞ

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) tüm dünyada önemli bir problem olarak karşımıza çıkan, bütün çalışanları ilgilendiren, çalışma yaşamının en temel unsurlarından biridir. Çalışanlar için tüm yönleriyle sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulamaması, çalışma hayatının günümüzdeki en önemli sorunlarından biri durumundadır. Sorunların yoğunluğuna ve toplumsal tepkilere bağlı olarak da çözüm önerileri üretilmesi ve yaşama geçirilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan tüm çalışmalara, alınan onca önleme rağmen dünyada ve ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıkları can almaya, sakat bırakmaya devam etmektedir. Çalışan işçi sayısına göre ölüm oranı, ülkelerin gelişmişlik derecesi ile ters orantılı biçimde değişmektedir.

ILO verilerine göre (Creating Safe and Healthy Workplaces for All, Laborstat); **Dünya’da 1,2 milyarı kadın olmak üzere 3 milyar civarında işgücü bulunmaktadır**, dünyada her 15 saniyede bir işçi, iş kazaları veya meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

- Her 15 saniyede 160 işçi, iş kazası geçirmektedir.
- Her gün yaklaşık 6 bin 400 kişi iş kazası veya meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını kaybetmektedir. Bu ölümlerin bini iş kazaları, 5 bin 400’ü meslek hastalıklarından dolayıdır. Her yıl yaklaşık olarak 350 bin kişi iş kazası, 2 milyon kişi meslek hastalıklarından dolayı yaşamını yitirmektedir.
- Her yıl 270 milyon iş kazası meydana gelmekte, 313 milyonu aşkın işçi ölümcül olmayan iş kazası geçirmekte (bu bir günde ortalama 860 bin işçinin iş kazasına maruz kaldığı anlamına gelmektedir) ve 160 milyon kişi meslek hastalıklarına yakalanmaktadır.
- Her yıl, çoğunlukla gelişmekte olan ülkelere, zehirli maddelerden dolayı 651 bin işçi yaşamını yitirmekte ve dünyada meydana gelen cilt kanseri hastalıklarının yüzde 10’unun işyerlerinde zehirli maddelerle temas yüzünden oluştuğu belirtilmektedir.
- Her yıl asbest yüzünden 100 bin kişinin yaşamını yitirdiği tahmin edilmektedir. Üstelik dünyada asbest üretimi 1970’lerden bugüne sürekli azalmasına rağmen, geçmiş dönemde temasta bulunanlar için risk hala devam etmektedir.
- Her yıl silis tozundan kaynaklanan ve ölümcül bir akciğer hastalığı olan silikozis, on milyonlarca insanın hayatını etkilemektedir.
- ILO rakamlarına göre tüm dünyada inşaat sektöründe her yıl yaklaşık 60 bin ölümcül kaza yaşanmakta ve buna göre her 10 dakikada bir kişi iş kazası sonucu yaşamını yitirmektedir.

TMMOB MMO; bir meslek örgütü olmanın sorumluluk ve bilinciyle; 1.sini 2001, 2.sini 2003, 3.sünü 2005, 4.sünü 2007’de Adana Şube, 5.sini 2009’da Adana ve Gaziantep Şubeleri, 6. sını Adana Şube, 7.sini Adana ve İstanbul Şubeleri Sekreteryaliğinde ulusal çapta ve 8.sini Adana Şube Sekreteryaliğinde uluslararası katılımlı gerçekleştirmiştir. Amacımız; emekten, halktan yana bir meslek örgütü olmanın bilinci ve sorumluluğuyla Ülke olarak bu konuda tüm sektörlerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve deneyimleri paylaşarak çalışan her kesime faydalı olmak, bu alandaki çabalara destek vermek, tartışma platformları oluşturmak ve kanayan yaranın iyileştirilmesini sağlamaktır.

Amaçlarımızın gerçekleşmesi doğrultusunda geçmişte olduğu gibi bu Kongrede de bizlerden desteğini esirgemeyen kurum, kuruluş, firma ve kişilere, Kongremizin Düzenleme, Yürütme ve Danışmanlar Kurullarına, şube çalışanları ile Kongre Sekreteryasına teşekkür ederiz.

FİZİKSEL RİSK ETMENLERİNDEN ISIL KONFORUN MEVCUT STANDARTLAR ve ÇALIŞMALAR İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

İbrahim ATMACA

Akdeniz Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, Antalya
e-mail: atmaca@akdeniz.edu.tr

ÖZET

İşyerlerinde çalışan sağlığına etki eden birçok faktör bulunmaktadır. Çalışanlar, işyerlerindeki koşullar nedeniyle iş kazasına uğrayabilmekte veya meslek hastalıklarına yakalanabilmektedirler. İnsan üzerinde olumsuz etkiler meydana getirebilen, özellikle meslek hastalıkları açısından önemli olan bir faktörde fiziksel risk etmenleridir. Bu etmenlerin en önemlileri; titreşim, gürültü, radyasyon, *aşırı sıcak ya da soğuk (ısıl konfor)*, ışık, elektromanyetik dalgalar ve çeşitli ışınlar şeklinde sıralanabilir.

Fiziksel risk etmenlerinden birisi aşırı sıcak veya soğuk ortam olarak ifade edilse de bu kavramı ısı konfor çerçevesinde bir bütün olarak değerlendirmek daha doğru ve anlamlı yaklaşımlar sağlayacaktır. Zira bir işyeri ortamında sadece sıcaklığın niceliksel ölçümü ile yapılacak değerlendirme oldukça kısır kalmaktadır. Oysa “ısı çevreden memnun olunan düşünce hali” olarak tanımlanan ısı konforu etkileyen parametreler kişisel ve çevresel olmak üzere 2 grupta sınıflandırılmaktadır. Ortam sıcaklığı, bağıl nemi, hava hızı ve ortalama ışıyım sıcaklığı çevresel parametreler olarak adlandırılırken, kişisel parametreleri ise kişinin metabolik aktivite düzeyi ve giyinme durumu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada fiziksel risk etmenlerinden ısı konforu etkileyen kişisel ve çevresel parametreler ASHRAE Standart 55 – 2013 ve ISO 7730: 2006 uluslararası güncel standartları ile değerlendirilecek, bu standartlarda sunulan ısı konfor için gerekli aralıklar incelenecektir. Daha sonra ise mevcut ulusal ve uluslararası çalışmaların ışığında ısı konforu etkileyen her bir parametrenin ayrı ayrı değerlendirilmesi yapılacak, böylece fiziksel risk etmenlerinden ısı konforuna bütünlük bir bakış açısı kazandırılacaktır.

Anahtar kelimeler: Fiziksel risk etmenleri, ısı konfor, standartlar

ADANA 'DA ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDE BİR RİSK ANALİZİ DEĞERLENDİRMESİ

Aysel Dursun¹, Ufuk Emre Şahin¹, Nureddin Özden¹, Bekir Nennioğlu¹, Ahmet Özer¹,
1=Adana İl Sağlık Müdürlüğü

Özet

Giriş:

İş, çalışan insanın sosyal, ekonomik ve kültürel hayatının ağırlık merkezidir. Güvenli ve rahat bir ortamda doyurucu bir iş, sağlık kaynağıdır. Yaşamın % 60'ı iş hayatında geçmekte, burada tehlikelerle yüzleşilmektedir.

Ülkemizde Acil Sağlık Hizmetleri, acil hastalık ve yaralanma hallerinde 112 ekipleri tarafından verilmektedir. Bu hizmet 1.945 km² yüzölçümü olan Adana'da, yaklaşık 2 200 000 kişiye, İl Ambulans Servisi Başhekimliği tarafından Komuta Merkezi ile 44 istasyonda, 19 Doktor, 101 Tekniker, 260 Teknisyen ve 167 Şoför ile verilmektedir. Güvenli, nitelikli ve verimli sağlık hizmetlerinin sunulması, aynı zamanda sağlık çalışanlarının performansta mükemmelliği destekleyen bir iş ortamına bağlıdır. Risk analizi çalışmaları hangi alanlarda iş güvenliğinin yetersiz olduğunu ya da sorun yaşanabileceğini, sık görülen iş kazası/ yaralanmalarının neler olduğunu, iş yerine ilişkin risk ve tehlikelere karşı hangi koruyucu önlemlerin alınması gerektiğini anlatır. Bu çalışmada Adana Acil Sağlık Hizmetlerinde çalışanların maruz kaldıkları risklerin tespiti ve bu risklerin derecelendirilerek kabul edilebilir risk seviyelerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem:

Çalışmamızda Adana'nın kent merkezi dışındaki 12 ilçenin ASHİ çalışanlarının işyeri çalışma koşulları İşyeri Sağlık Güvenlik Birimi tarafından Risk Analizleri değerlendirilmiştir. Bu işlem risk değerlendirme formları üzerinden yapılmış olup, olasılık, şiddet ve risk skoru puanları esas alınarak toplam risk değerlendirme puanlamaları incelenmiştir.

Bulgular:

12 ilçemizde, L Matrisi yöntemiyle yapılan risk değerlendirmesinde en yüksek, en düşük, en sık toplam risk puanları ve en sık görülen riskler analiz edilmiştir. Toplam risk puanı 151 olarak Ceyhan 2 Nolu ASHİ birinci sırada yer alırken, 96 puanla Karataş 1 Nolu ASHİ en düşük toplam risk puanı almıştır.

ASHİ da en yüksek risk puanı alan tehlikelere bakıldığında toplam risk puanının yükselmesine sebep olan tehlikelerin başında Sözel Şiddet 15 puan alırken, Fiziksel Şiddet ve Ambulans Trafik kazaları 12 puan alarak ortalamayı yükseltmektedir. Diğer taraftan uygunsuzluğu artıran durumlar, ergonomik olmayan çalışma ortamları, kullanılan iş ekipmanları, hasta taşıma/kaldırma işlemleri, elektrik tehlikesi, yanıcı ve patlayıcı maddeler ile yangın riskleri puanlamalar arasında yer almaktadır.

Sonuç:

Sonuç olarak sağlık hizmeti veren kuruluşlarda güvenli, nitelikli ve verimli sağlık hizmetlerinin sunulması, aynı zamanda sağlık çalışanlarının sağlığına ve güvenliğine bağlıdır. Çalışan güvenliği ve sağlığı, doğrudan çalışanların performansını etkilediği için üzerinde dikkatle durulması gereken bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Risk Analizi, Acil,112, İstasyon, Adana

DİŞ PROTEZ LABORATUVARI ÇALIŞANLARININ BİRİNCİL MESLEKİ RİSKLERİ : TOZ

Doç.Dr. Beyhan PEKEY*, Serap ARSAL YILDIRIM**

** Öğr. Gör., Kocaeli Üniversitesi Kocaeli Sağlık Hizmetleri MYO,*

***Doç. Dr., Kocaeli üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Kocaeli Üniversitesi,
Fen Bilimleri Enstitüsü , İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı*

Özet

Diş teknisyenleri, kaybedilmiş dişlerin ve fonksiyonlarının yeniden oluşturulmasını sağlamak amacıyla; çene ve yüz protezlerini yapan, ortodontik apareyler hazırlayan, onaran meslek grubunda faaliyet gösterirler. Bu teknisyenler diş protez laboratuvarlarında, protez ve dişleri hazırlarken alçı model hazırlama, kaşık hazırlama, mum şablon, akril polimerizasyonu, kumlama, polisaj gibi pek çok işlem gerçekleştirirler. Bu işlemler sırasında çok geniş çeşitlilikte materyal kullanıldığı için pek çok kimyasal madde ve tozla temas etmekte; ve bu işlemler sürecinde titreşim, gürültü ve patojenlere maruz kalmaktadırlar.

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü işyerlerindeki tehlike ve riskleri biyolojik, kimyasal, fiziksel, psikososyal ve ergonomik olarak sınıflandırmıştır. Ülkemizde bu tehlikeler içerisinde diş protez laboratuvarlarında tespit edilen –meslek hastalıklarına sebep olan en büyük risk etmeni tozdur.

Bu sektörde çalışan diş teknisyenleri, iş yerlerinde soludukları havanın içeriğine bağlı olarak silikozis başta olmak üzere çok çeşitli hastalıklara yakalanmaktadırlar. Bu kapsamda Diş Protez Laboratuvarlarında meslek hastalıklarına bağlı olarak 2011 yılı içerisinde hayatını kaybeden 4 işçi bulunmakta ve diş protez teknisyenliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın iş yeri tehlike sınıflamasında madencilik sektörüyle aynı kategoride yani “çok tehlikeli işler” sınıfında yer almaktadır.

Bu çalışma kapsamında Diş Protez Laboratuvarı çalışanlarının toz maruziyetlerine bağlı olarak hangi sağlık riskleriyle karşılaştıkları araştırılmış, tozun neden olduğu mesleki risklere karşı alınabilecek tedbirlere değinilmiştir.

Anahtar kelimeler: Diş protez laboratuvarı, Diş teknisyeni, Toz, İş Sağlığı ve Güvenliği

RİSK ANALİZİ VE SAHA KONTROLLERİ AÇISINDAN ELEKTRİK NEDENLİ YANGINLARIN İNCELENMESİ (ANKARA ÖRNEĞİ)

Mehmet Cem Şengöz

Öğretim Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi Teknik Bilimler MYO

Mustafa Merdan

Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Elektronik Haberleşme ve Mühendisliği

Özet

İş güvenliği uygulamaları ülkemizde henüz çok yeni olduğundan, konuyla ilgili bilgi birikimi İngiltere, Almanya gibi ülkelere oranla yeterli değildir. Bu durum özellikle risk analizi ve saha kontrolleri konusunda, iş güvenliği uzmanlarının zorlanmasına neden olmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, uygulamada karşılaşılan zorlukları gidermek amacıyla bilgi ve kaynak sağlama çalışmalarını sürdürmektedir.

Bilgi birikimi eksikliği olan konulardan biri de elektrik nedenli yangın (ENY) tehlikesidir. Yapılan araştırmalar, ENY'lerin çalışma ve yaşam alanlarında önemli hasarlar meydana getirebildiğini göstermektedir.

Bu çalışmada, Ankara'da işyerlerinde meydana gelen elektrik nedenli yangınlar incelenmiş, iş güvenliği uzmanlarının risk analizinde ve saha kontrollerinde dikkat etmesi gereken noktalar tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: İş Güvenliği, Elektrik, Yangın, Risk Analizi

Abstract;

Since occupational safety practices are still very new in our country, their knowledge is not enough compared to countries such as England and Germany. Occupational safety experts have difficulty on risk analysis and field controls because of the lack of knowledge. The Ministry of Labor and Social Security is continuing its efforts to provide information and resources in order to overcome the difficulties in practice.

One of the subjects that knowledge is lacking is the danger of fire caused by electricity. Research shows that electrical fires can cause significant damage to work and living spaces.

In this study, the fires caused by electricity in the workplaces in Ankara were investigated. The issues that occupational safety experts should pay attention to in risk analysis and field inspections have been identified.

Key words: occupational safety, electricity, fire, risk analysis

TEKSTİL SANAYİNDE ÇALIŞMA ORTAM KOŞULLARININ, KADIN ÇALIŞANLARIN ÜREME SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Savaş Kanbur, Tolga Özkan, MSc

İstanbul Gedik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

Özet

Tekstil Sanayi, kadınların en yoğun olarak çalıştığı sektörlerden biridir. Yapılan bu çalışmada tekstil sektöründe çalışan kadınların, üreme sağlığındaki fonksiyonel değişiklikler üzerine işyeri ortamındaki bazı risk faktörlerinin etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Tekstil sanayindeki kadın çalışanlar 70 kişi ile kontrol grubu 70 kişi olarak belirlenen farklı sektörlerden rasgele örnekleme yöntemiyle seçilen kadın çalışanlara bir anket formu uygulanmıştır. Gerekli etik izinler alınmıştır. İstanbul'da yapılan bu kesitsel çalışmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 20.0 programı kullanılarak uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p<0.05$ kabul edilmiştir. Bulgular tablolar halinde metin içinde sunulmuştur.

Sonuç olarak tekstil sanayinde çalışan kadınların, işe giriş ve periyodik kontrol muayeneleri sırasında rutin prosedürde yer almayan, ancak çalışan sağlığı ile ilgili değerlendirme olanağı sunan ve çalışma ortam faktörlerinden ilk etkilenen sistem olan üreme sistemindeki değişikliklerin belirlenmesinin önemi ortaya konulmuştur. Çalışan kadınların bazal hormon seviye ölçümleri (FSH, LH, E₂, PRL, TSH) ve bazal jinekolojik ultrasonografilerinin periyodik olarak yapılarak, fonksiyonel ve hormonal değişikliklere bağlı ortaya çıkan İnfertilite cinsel davranış değişiklikleri, üreme sistemi kanserleri ve diğer sistem hastalıklarının önüne geçilebilir. Aynı zamanda gereksiz ilaç masraflarının, infertilite tedavilerinin, kötü obstetrik sonuçların, meslek hastalıklarının, iş kazalarının, yatak doluluk oran artışlarının önlenerek, devlet, işveren ve çalışan üçlü yapısına psikolojik, sosyolojik ve ekonomik katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT

Research On Health of Reproduction Systems of Women Working in Textile Industries.

Textile industry is one of the fields that women force have a high density and population in it. In this reasearch, we intended to possible effects of textile industry on the health of reproduction systems of the women workers.

A survey has been randomly distributed to 70 women who work in different departments of textile industries and a control team of 70 women who work in different industries. After collection of necessary permissions and ethical path has been followed. All the data derived from the surveys has been analyzed by a software program, SPSS 20.0 in order to produce statistical results ans reports regarding the data entry. Statistical Accuracy Rate has been accepted as $p < 0.05$. Findings has been gathered as text data in the tables.

As a result, effects of textile industry on the health of reproduction systems of the women workers identified and all women workers are now will be able to have regular and periodic check ups to avoid possible negative effects on the workers' health. The evidents and reports received after measuring hormonal levels of (FSH, LH, E_2 , PRL, TSH) and some gynecologic ultrasonography on the women workers, clearly showed that infertility problems, reproduction system cancers, and sexual behavior change problems are avoidable and preventable if the periodic check-ups can be proceeded and followed carefully. This way, it is also possible to avoid, reduce or prevent negative possible outcomes such as, unnecessary or extra medicine cost that women workers may need to pay, harmful results of obstetrical operations, work related diseases and occupational accidents. It is considered that it will make a great and a positive contribution to the government, employers and workers triangular system in the aspects of sociologic, economic and psychological levels.

“KAREKOD BARKOD UYGULAMA”SININ İŞ GÜVENLİĞİ HİZMETLERİNDE AVANTAJLARI

Elçi Akbey¹, Manav Gülay², Tümer Esin¹

¹*Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü*

²*Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü*

Özet

Ülkemizde, İş Sağlığı ve Güvenliği hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlardan biri evrak, süreç, çalışan vb. takibine yönelik zorluklardır. Acil durumlar, kazalanma anları gibi işvereni ve çalışanı hukuksal bağlamda etkileyen süreçlerde, hızlı, doğru, güvenilir bilgi erişimi tartışmasız çok önemlidir. Karekod Barkod uygulamalarının “bilgi depolanması ve anlık erişim” olanakları nedeni ile avantajları yadsınamaz.

Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmada “karekod barkod uygulama” sistemi, İstanbul ili sınırlarında, çok katlı karma fonksiyonlu bir yapı şantiyesinde kullanılarak, iş güvenliği hizmetlerine sağladığı katkının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Karma yöntemle yapılan araştırmanın nicel verileri dökümanlardan ve nitel verileri ise gözlem ve görüşme sonuçlarından elde edilmiştir. Nicel verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik hesaplama, nitel verilerin değerlendirilmesinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Örnek alanda yapılan karekod uygulaması sonrası, dökümanlar incelendiğinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymamalarına bağlı olarak ceza alma durumları %56 oranında azaldığı tespit edilmiştir. Yine aylık kıyaslamada periyodik bakım ve kontrol düzeninden dolayı zaman kaybı azalacağı için yaklaşık %10 imalat artışı gözlemlenmiştir. Çalışanlar, “daha fazla iş ve işvereni sahiplendikleri”, “bu uygulama ile gerekli evraklar üzerinde hızlandıklarını, zamanlarını evraklarını tamamlamak için daha az harcadıklarını” ifade ederken, işverenler ise “karekod barkod sistemi ile hızlı davrandıklarını” ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırmacının gözlemleri de bu ifadeleri destekler yönde olmuştur.

Bu veriler sonucunda iş ekipmanlarının güvenli kullanımı ve takibi için karekod barkod uygulamasının motivasyonu artırarak işverimini artırabileceği, iş sağlığı ve güvenliği yönünden kazalanma oranını azaltabileceği ve zaman yönetimi ile maliyet üzerine avantaj sağlayabileceği düşünülmektedir.

GÖÇMEN İŞÇİLİĞİ SURİYELİ GERÇEĞİ (SAVAŞ KOŞULLARI)

Prof. Dr. Adnan Gümüş

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Özet

Mevcut çalışmalar göçmenliğin en ağır formlarından biri olan savaş ve çatışma mağduru sığınmacıların iş ve çalışma koşullarının da aynı derece zorlukla karşı karşıya bulunduğunu; sığınmacıların güvencesiz koşullarda, marjinal işlerde, daha düşük ücretlerle ve zor şartlarda çalışmak zorunda kaldıklarını; çeşitli özlük ve sosyal haklardan mahrum kaldıklarını; ayrıca çeşitli önyargı ve ayrımcılıklara uğradıklarını göstermektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü-GİGM'in resmi rakamlarıyla 19 Ekim 2017 itibariyle Türkiye'de sadece "geçici koruma" kapsamındaki Suriyeli sayısı 3.251.997'yi bulmuştur. Buna 2016'da 174.466 düzensiz göçmeni (69.755'i Suriyeli) ve 461.217 (48.718'i Suriyeli) ikamet izinli kişiyi de eklemek gerekmektedir. Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı ise 66.167'dir.

Adana'daki geçici koruma kapsamındaki Suriyeli sığınmacı 164.590 ve ikamet izinli 5.315 kişi bulunmaktadır. kayıt dışı kalmış Suriyeliler ve diğer yabancılarla birlikte bu sayı daha da yükselmektedir.

Türkiye'deki göçmen ve sığınmacıların hayatta kalma şartları ve entegrasyonları, yaygın bir yanlış algı olan yardımlara değil, öncelikle çalışmalarına bağlı bulunmaktadır.

Bu bildiride göçmen işçiliğinin en ağır formlarından biri olan Suriyeli sığınmacıların durumu Adana ve Türkiye genelinden empirik veriler eşliğinde ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Göçmen, sığınmacı, mülteci, Suriyeli, Adana, çalışma koşulları, entegrasyon

GÖÇEBE MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLİĞİ: ŞANLIURFA DENEYİMİ

Doç.Dr.İbrahim Koruk

Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Özet

Avrupa'da, yaklaşık 500.000'i Avrupa dışından gelen 4,5 milyon tarım işçisi istihdam edildiği, bu sayının Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) yaklaşık 2,5 milyon olduğu bildirilmekte ve ABD'de tarımda istihdam edilenlerin %50,0'sinden fazlasının diğer ülkelerden göç ettiği bildirilmektedir.

Tarımsal üretim tüm dünyada çok büyük artışlar gösterse de tarım işçilerinin kazançları aynı oranda artmamaktadır. %60'ından fazlasının yoksulluk sınırının altında olduğu, en az %80'inin sosyal güvencesinin bulunmadığı bildirilmektedir.

Kutlu ve Koruk, Amerika Birleşik Devletleri Göçmen ve Mevsimlik İşçi Koruma Yasası ve Halk Sağlığı Hizmetleri Yasası'ndan yola çıkarak, tarımda mevsimlik istihdam edilen, istihdam amaçlı geçici mesken kuran, oturduğu yerden bir gecede gidebilenleri "Göçebe Mevsimlik Tarım İşçisi(GMTİ)" olarak tanımlamaktadır.

Türkiye'de tarım sektörünün istihdam içindeki payı Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) Hanehalkı İşgücü İstatistikleri Haziran 2017'ye göre %20,1'dir (5 milyon 787 bin kişi). Bu sayının ne kadarının GMTİ olduğu bilinmemektedir.

Şanlıurfa, tarım işçisi göçünün en yoğun olduğu illerden birisidir. Göç, tarım mevsimin başlaması ile birlikte Şubat ayında başlamakta Ekim ayında geri dönüşle sonlanmaktadır. Her aile bir yıl içinde ortalama iki farklı ile gitmektedir. GMTİ göç yolu 40'a yakın ilden geçmekte ve Şanlıurfa'nın tarım alanlarında sonlanmaktadır. GMTİ ailelerin %71,1'i her yıl aynı yere gitmekte ve %59,1'i gidilen yeri elçi/yarıcılar belirlemektedir. Aileler, yaklaşık 3 ile 8 ay arasında tarım alanlarında kalmakta hatta bazı aileler bazı yıllar kalıcı adreslerine dönmemektedir.

Göçebe mevsimlik tarım işçiliği, bir çalışma ortamı ve ekonomik faaliyet olmakla birlikte aynı zamanda bir yaşam biçimini de tanımlamaktadır. Yaşam koşullarının uygunsuzluğu (sağlıksız barınaklar, temiz içme-kullanma suyu elde etmenin güç olması, yaşam alanında biriken atıklar, sağlıksız tuvalet, gıda yetersizliği ve gıda saklama zorlukları), işin niteliğine bağlı olarak maruz kaldıkları ortam faktörleri (tarım ilacı, tozlar, güneş, gürültü, ısı etkisi) ve sağlık sorunları (kazalar ve yaralanmalar, böcek sokmaları, cilt reaksiyonları, sırt ağrıları, güneş çarpması) ile temel insan hakkı olan hizmetlere (sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler) de ulaşamama nedeniyle göçebe mevsimlik tarım işçileri incinebilir bir gruptur.

SEKTÖRÜNDE ÖNCÜ BİR ENTEGRE TESİSTE KİMYASAL KAYNAKLI OLASI BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ETKİLERİNİN HESAPLANMASI, MODELLENMESİ ve RİSK KONTROLLÜ ÇALIŞMALAR

Elçin Eroğlu, Umut Nacak, Hilal Kocaeren, H.Agah Ayhan, F.Erkan Tekin, Bülend Engin

İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım A.Ş., Biga / Çanakkale

Özet

Gelişen teknoloji ile birlikte her geçen gün sanayi kuruluşlarının sayısı da artmaktadır. Kuruluşların sayısının artmasının yanı sıra yeni iş kolları ile birlikte birçok yeni fiziksel ve kimyasal risk etmenlerinin varlığı söz konusudur. Sanayi tesislerinde kimyasal risk etmenli büyük kazaların önlenmesi, etkilerinin en aza indirilmesi ve kazaya müdahale yönünde tedbirlerin yetersiz olması sebebiyle yetkili birimlerce konu ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler, SEVESO direktifleri ile birlikte ülkemizde, “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında uygulamaya konulmuştur.

Kimyasal risk etmenli endüstriyel kazaların olası sonuçlarının etkilerinin azaltılması amacıyla belirlenmesi gereken en önemli parametreler; yangın, patlama ve toksik yayılımıdır. Bu parametreler kazaların, insan ve çevre üzerindeki etkisini, proaktif yaklaşımla; önceden bilinmesi ve değerlendirilebilmesi imkanı sağlamaktadır.

Bütünlük kaybı (LOC) (sızıntı, gaz kaçağı, döküntü gibi) yaşanan bir olayın fiziksel davranışına etkiyecek bir çok etken bulunur. Bu etkenler; koordinatlar, atmosferik koşullar, sıcaklık değişimleri, yer yüzeyinin pürüzlülüğü, rüzgarın hızı ve yönü, ilgili kimyasalın fiziksel ve termodinamik özellikleridir. Kaza senaryoları, Bow Tie içinden seçilen LOPA hatlarına göre EPA ALOHA algoritmaları ve yazılımı kullanılarak modellenmiş Coğrafi Bilgi Sistemleri (GIS) ortamında haritalanmıştır.

Sonuç olarak; Hidrazin, Oksijen, Motorin ve kimyasal depolama tesisindeki kimyasalların ALOHA'da dispersiyon modellemesi yapılarak risklerin boyutu tespit edilmiş, risklerin kaynağında kontrolünü sağlayan çalışmalar ve acil durum prosedürleri oluşturulmuştur.

Anahtar Kelime: BEKRA, Hidrazin, Oksijen, Motorin ve EPA ALOHA.

Abstract

With the developing technology, the number of industrial foundation has been increasing with each passing day. Increase in the number of organization as well as new business lines, along with the presence of many new physical and chemical risk factors. In Industrial plant chemical risk-factor prevention of major accidents, minimizing their impact and the direction of intervention measures is insufficient due to the accident, authorized the relevant arrangements have been made for the unit. These units, in our country with " Regulation as Major Industrial Accidents are prevented and minimized their impact" put into practice.

Chemical risk source industrial accidents reducing the possible results of the effects for the purpose of determining the most important parameters are; the fire, explosion and toxic emissions. These parameters are of accidents, human and environmental impact foreknow proactive approach and their enable of evaluation.

Loss collectivity (leak, gas leak and spill etc.) in event affect the physical behavior is found in many factors. These factors include coordinates, atmospheric conditions, temperature changes, of the earth's surface roughness, wind speed and direction, physical and thermodynamic properties of the relevant chemical. Accident scenarios, according to LOPA line make a selection of Bow Tie, EPA ALOHA algoritma and are modelled using Geographic Information Systems (GIS).

As a result, Hydrazine, Oxygen, Diesel Fuel and chemical storage at the plant of chemicals in the Aloha dispersion modeling is performed and the size of the risks are determined, source of the risks control supply of the work and Emergency Procedures that have been established.

Key Words: BEKRA, Hydrazine, Oxygen, Diesel Fuel and EPA ALOHA.

İSDEMİR'DE BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ VE ETKİLERİNİN AZALTILMASI İÇİN YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Emre Sevindik

İskenderun demir ve çelik a.ş. - Payas, Hatay

Özet

Dünyada 1920-1980 yılları arasında tehlikeli kimyasal maddelerin üretilmesi, kullanılması ve depolanması nedeniyle çok sayıda büyük endüstriyel kaza yaşanmıştır. (1921 Almanya Oppau, 1947 ABD Texas City, 1966 Fransa Feyzin, 1976 İtalya Seveso vb.) Yaşanan bu kazaların önlenmesi ve etkilerinin sınırlandırılması amacıyla Seveso Direktifi yayınlanmış, kazaların yaşanmaya devam etmesi (1984 Hindistan Bhopal, 1988 Kuzey Denizi Piper Alpha, 2001 Fransa Toulouse vb.) nedeniyle bu direktifler revize edilerek güncellenmiştir.

Seveso-II Direktifini ülkemiz mevzuatına uyumlaştıran “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” 30 Aralık 2013 Tarihinde ülkemizde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik gereği alt ve üst seviyeli kuruluşlarda büyük endüstriyel kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin değerlendirilmesi amacıyla kantitatif metotlarla risk değerlendirmesi yapılmak zorundadır.

Günümüzde tehlike ve risklerin belirlenmesi amacıyla farklı risk değerlendirme metotları kullanılmakta olup, İsdemir’de büyük endüstriyel kazaların önlenmesi amacıyla öncelikle proses içerisindeki kimyasallar, NFPA 704(Acil Müdahale için Tehlikeli Madde Belirleme Sistemi) Standardı ve SEA Yönetmeliği(Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik) ile belirlenmiştir. Kapsama giren kimyasallar belirlendikten sonra, yangın ve patlama tehlikelerinin varlığını ve önemini belirlemek ve değerlendirmek için Dow Yangın ve Patlama İndeksi (DOW F&EI), kimyasal maddelerin açığa çıktığı olası olaylardan ötürü komşu tesislerde veya topluluklardaki insanların maruz kaldığı bağıl akut sağlık tehlikesi potansiyelinin derecelendirilmesi için ise Dow Kimyasal Maruziyet İndeksi (DOW CEI) hesaplanmıştır.

Tehlikelerin belirlenmesinin ilk aşamasında ise HAZOP gibi kalitatif metotlardan yararlanılmış olup, prosesi yöneten fiziksel ve kimyasal parametrelerin, nominal değerlerinden sapmaları sonucunda oluşturacakları etkiler; proses akış diyagramları, P&ID çizimleri, vaziyet planları, işletme zarfları, gaz dedektörleri/alarm sistemleri ve etki alanları gibi dokümanlardan yararlanılarak ölçülmüştür. Akabinde Koruma Katmanları Analizinde(LOPA) seçilen senaryoların detaylı bir şekilde incelenmesi ile incelenen her bir senaryodan kaynaklanan riskin belirlenmiş risk sınırına indirilip indirilemediği belirlenmiştir. Koruma katmanları analiz çalışması sonucu istenmeyen bir olayı başlatabilecek her bir durum için kaza senaryoları(Papyon Diyagramları) oluşturulur. Bu diyagramlar Hata Ağacı Analizi (FTA) ve Olay Ağacı Analizi (ETA) kısımlarından oluşmaktadır. Hata ağacının oluşturulması kritik olayla başlar ve kritik olaya sebep olan temel sebepler ortaya konana kadar adım adım devam etmektedir. Hata ağacı analizinin tamamlanması sonrasında kritik olayın insan ve çevreye olan etkilerinin değerlendirildiği ETA çalışması yapılır. ETA ile büyük endüstriyel kazaya sebep olabilecek alevlenir kimyasal döküntülerin tutuşma olasılıkları belirlenir. (POI ve PODI) Operasyonlarda istenmeyen durumlar gerçekleştiğinde operatörlerin müdahale esnasında yapacakları hatalar TESEO (Tecnica Empirica Stima Errori Operatori) Metodu ile değerlendirilmektedir. Papyon diyagramlarındaki kök nedenlerin meydana gelme frekansları,

olasılıkları, bariyerlerin hata yapma olasılıklarının hesaplamasında çeşitli kaynaklar kullanılmaktadır.(Oreda, Faradip, Lees and Loos, CCPS, Purple Book, Red Book, Probability Of Ignition Tool vb.) Son aşamada ise istenmeyen olayların(yangın, patlama, toksik yayılım vb.) meydana gelme frekansları elde edilmektedir.

İşletmeler ilgili yönetmelik gereği Büyük Endüstriyel Kazalara yol açabilecek risklerin önlenmesi için, kantitatif risk değerlendirmesine göre belirlediği tehlikeli ekipmanlar için senaryo edilen her bir büyük kazanın her türlü sonucunun meydana gelme frekansını 1×10^{-4} /yıl seviyesine veya bu seviyeden daha küçük bir seviyeye indirmek zorundadır. Bu değeri sağlayamayan işletmelerin Fonksiyonel Güvenlik Sistemlerini devreye sokması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi, Seveso, Kalitatif, Kantitatif Risk Değerlendirmesi, DOW F&EI, DOW CEI, HAZOP, Koruma Katmanları Analizi, LOPA, Papyon Diyagramları, FTA, ETA, TESEO Analizi, POI, PODI

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARDA PROSES GÜVENLİĞİNİN ÖNEMİ VE ÖRNEKLERLE BUNCEFIELD/TEXAS PATLAMALARI

Prof. Dr. Özen Kılıç¹, U. Kürşat Şerifoğlu²

¹Çukurova Üniversitesi Mühendislik Ve Mimarlık Fakültesi, Maden Mühendisliği, Adana

²İskenderun demir ve çelik A.Ş. Payas, Hatay

Özet

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) çalışmalarında insan hayatına maddi manevi zararlar veren iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi önceliklidir. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi için yapılan çalışmalarda sadece çalışanların İSG bilincinin ve farkındalığının artması, İSG ile ilgili proaktif/reaktif bazı çeşitli enstrümanların kullanılması, teknolojik gelişmelerin sahaya uygulanması vb. uygulamalar yeterli olmamaktadır. İş Sağlığı ve Güvenliğinin en yüksek seviyede sağlanmasında çalışan profili, İSG eğitimleri, tehlike/risk analizleri, risk yönetimi, organizasyonel İSG kültürü, İSG uygulamalarının kontrolü ve takibi, geçmişte yaşanan katastrofik kazalar, proseslerin yerleşim birimlerine yakınlığı ve potansiyel etkilerinin değerlendirilmesi, proseslerin emniyeti gibi boyutlar açığa çıkmaktadır.

Ülkemizde, 30.12.2013 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” ile tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir.

Ayrıca, ATEX 100a, ATEX 137, TS EN 60079, IEC 61508, IEC 61511 vb. bazı uluslararası standartlar, büyük endüstriyel kazaların önlenmesi çalışmalarında faydalanan diğer kaynaklardandır.

Yapılan çalışma ile büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla yasal mevzuatın uygulanması ve proses emniyetinin sağlanması kapsamında yakın geçmişin çarpıcı örneklerinden olan, 11 Aralık 2005 tarihinde, İngiltere’de Hertfordshire petrol depolama tesisinde yaşanan Richter ölçeğine göre 2,4 büyüklüğünde, 40 kişinin yaralanmasına, 2.000’den fazla insanın tahliyesine ve 630 işyerinin zarar görmesine neden olan patlama ile 23.03.2005 tarihinde, ABD’de Texas’ta yaşanan, 15 kişinin ölümüne ve 170 den fazla insanın yaralanmasına neden olan rafineri patlaması vakaları irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teksas rafineri patlaması, Buncefield, Buncefield patlaması

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ve AZALTILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN İSDEMİR ÇELİKHANE MÜDÜRLÜĞÜ ACİL DURUM TATBİKATI

U. Kürşat Şerifoğlu, Cumhur Kocaman

İskenderun Demir ve Çelik A. Ş. Payas, Hatay

Özet

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik'in 8.Madde1.Fıkrası'na göre; 'Bu Yönetmelik kapsamındaki alt ve üst seviyeli kuruluşlarda büyük endüstriyel kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin değerlendirilmesi amacıyla kantitatif metotlarla risk değerlendirmesi yapılır' denmektedir.

İsdemir A.Ş.'de Kalitatif (Checklist, What-If, HAZOP, HAZID, FMEA) ve Kantitatif (ETA, FTA, LOPA) metotlarla yapılan tehlikelerin tanımlanması çalışmaları yapılmıştır. Tehlikelerin nedenlerinin belirlenmesi, Tehlikelerin sonuçlarının belirlenmesi, Güvenlik önlemleri ve Frekans-şiddet-risk hesaplamalarının tamamlanmasıyla aşamaları gerçekleştirilmiştir.

İsdemir A.Ş. bünyesindeki üniteler için değerlendirmeler yapılmıştır. Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmeliği kapsamında hesaplamalar sonucu çıkan veriler ışığında Büyük Endüstriyel Kazaya yol açabilecek olaylar ile ilgili acil durum tatbikatları gerçekleştirilmektedir.

Kuruluş içinde ve/veya dışında bulunan kişileri etkileyebilecek olan vakalara acil ve emniyetli müdahalenin yapılabilmesi için senaryoların proses verilerine göre belirlenmesi ve gerekli aksiyonların alınması önem arz etmektedir. Bu kapsamda İsdemir A.Ş. Çelikhane Müdürlüğüne ile ilgili veriler ışığında oluşturulan acil durum senaryosu ve acil durum tatbikatının paylaşımı yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Büyük Endüstriyel Kaza, Acil durum tatbikatı, HAZOP, FMEA, ETA, FTA, LOPA, HIRA, Kalitatif, Kantitatif.

ÜNİVERSİTELERDE MOBBİNG VE BUNUN İŞ ORTAMINA ETKİSİ

Prof.Dr.Hikmet Rende

Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fak. Makine Müh. Bölüm Başkanı/Antalya

Özet

İş kazasının tanımı bu konuda uzman kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanmıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'ya göre iş kazası; Belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olaydır.. Dünya Sağlık Örgütü WHO'ya göre iş kazası; önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinaların, araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır. Şeklinde tanımlanmıştır.

İşyerindeki olumsuz çalışma koşullarının dolaylı etkileri ise iş kazaları şeklinde kendini gösterebilmektedir. İş kazası çalışanı veya görevliyi bedence ve ruhça arızaya uğratan bir olay olduğuna göre, iş kazalarına çalışanların psikolojik durumları bir etken olduğu açıktır.

İş kazalarının oluşmasında üretim teknolojileri, üretim araçları ve çevre koşullarının yanı sıra sosyolojik, psikolojik, fizyolojik bir çok etken rol oynamaktadır.

Mobbing işyerlerinde kişilere yönelik gerçekleştirilen, sistematik biçimde devam eden, yıldırma, aşağılama, yok sayma veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağduru ya da mağdurların kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine veya sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı, olumsuz tutum ve davranışlar bütünüdür.

Mağduru kişiler de psikolojik taciz, ciddi zararlar ortaya çıkarabilmektedir. Mobbing mağduru kişi mesleki yetkinliğini ve mesleki bütünlüğünü sorgulama, özgüven eksikliği, benliğinin yitirilmesi, paranoya ve kafa karışıklığı, motivasyon eksikliği gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Böylece iş kazalarının sebepleri arasında, işyerindeki olumsuz çalışma koşulları sayılırsa, sosyolojik, psikolojik hususlar etken ise, işyerindeki mobbing psikolojik baskı ise o halde Mobbing, iş kazalarının sebepleri arasında olduğu kesindir.

İşte olaya bu açıdan bakılarak üniversitelerimizde ki mobbing ne durumda, örneklerle bu bildiri kapsamında değerlendirme yapılacaktır.

İSİG'DE PSİKOSOSYAL TEHLİKE:

Metin Acar

Mak. Müh. (A) Sınıfı İş Gv. Uzmanı

zet

Psikososyal tehlike; fiziksel, biyolojik ve kimyasal tehlikelerin dışında kalan, çalışanlarda stres olarak ortaya çıkan ve az bilinen bir tehlike türüdür. İSİG'nin temel hedefi tüm çalışanların bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlığını korumaktır. Genel olarak, psikososyal tehlikeler veya stres faktörü İSİG KÜLTÜRÜ oluşmamış işletmelerde ortaya çıkar. Yalnızca retim odaklı yönetim anlayışı olan işletmelerde insan faktörü göz ardı edilir. Hatta bazı işletmelerde, çalışanların en temel yasal haklarını kullanmalarına dahi kısıtlama getirilebilmektedir. Dinlenme, uyku, yemek saatleri bile sıklıkla değişikliğe uğrayabilir; bu durumda beden saati bozulan çalışanlarda gerginlik ve tedirginlik oluşur.

İşyerlerinde psikososyal tehlikeleri ve riskleri önlemek diğer riskleri önlemekten daha zordur. Söz konusu riski önlenmek veya kontrol altına almak için yöneticiler, çalışanlar (ve/veya sendika), işgüvenliği uzmanı / İş yeri hekimi üçlü bir sacayağı oluşturarak, çalışılmalıdır.

Gelişmiş batı şirketlerinde psikososyal çalışmalar daha çok “motivasyon/verimlilik” amaçlı proaktif olarak yapılırken, Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde ise reaktif olarak, çalışanda ruh sağlığı hastalıklarına dönüştükten sonra harekete geçilmektedir.

21. Yüzyıla girilmesi ile birlikte, özellikle in'in üretim patlaması ile Dünyadaki ihtiyaçları ucuzlatarak, neredeyse karşılar hale gelmesi ve üretimdeki teknolojik gelişmelerle birlikte ülkelerde işsizliği tetiklemiş ve adeta insanı ucuz bir meta haline dnştrmştir. Bu durum çalışanların işletmelerde sosyal haklarını zayıflatmış ve insanı değersizleştirmiştir. Dolayısı ile küreselleşme ile birlikte alışanlarında psikososyal tehlikeleri, stres riskine dönüşerek iş kazalarını da tetiklemiştir. İstatistiklere göre; Avrupa'daki işletmelerin kayıp iş günlerinin %50-60'ının altında yatan temel faktörün stres olduğu anlaşılmıştır. 5 Aralık 206

İŞ GÜVENLİĞİNDE ÇÖZÜM BEKLEYEN ÖNEMLİ SORUNLAR

Ramazan Aydın(*)

A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı – Elektronik Ve Haberleşme Mühendisi

Özet

1-Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde; çalışan başına, yılda 16 saat eğitim vermek gerekiyor. (*Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik - Madde 11*) İnşaat sektörü gibi çalışan sirkülasyonunun oldukça büyük olduğu bir alanda; örneğin; 3 aylık bir süre boyunca her iki günde, bir kişinin işbaşı yaptığını düşünecek olursak, günde de en fazla 8 saat eğitim verilebildiğine göre, iş güvenliği uzmanları üç aylık süreyi sadece eğitimle geçirmiş olacaklar ki, bu da iş güvenliği hizmetini reel olarak vermenin imkansızlığını gözler önüne sermektedir.

2-Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin (OSGB) çalışma alanları, bulundukları ve komşu oldukları illerle sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırma; her ne kadar OSGB’lerin, uzak bölgelere hizmet vermesinde doğabilecek verimsizlikleri önlemeye yönelikse de, uygulamada ister istemez, bazen çok uzak yerlere hizmet vermek mümkünken, yakın yerlere hizmet etmenin önünü kapatmaktadır.

Örneğin; Kahramanmaraş’ta faaliyet gösteren bir OSGB olarak, bize uzaklığı yaklaşık 300 km olan (komşu il olmamız hasebiyle) Adana’nın Pozantı ilçesine hizmet verebilirken, aramızdaki mesafe sadece 137 km olan Şanlıurfa’nın Birecik ilçesine hizmet vermemiz imkânsız durumda. Bu hizmet kriterlerini il ve komşu il sınırları şeklinde değil de, kilometre hesabına dayalı hale getirmek daha isabetli ve faydalı olur düşüncesindeyim.

3- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG-KATİP)’te atama iptallerinin; kimin tarafından yapıldığı görülememekte, tespit edilememektedir. (OSGB Müdürü mü, hizmet alan firma yetkilisi mi, yoksa iş güvenliği uzmanı tarafından mı?)

4- İş sağlığı ve güvenliği hizmet bedelinin bir fonda biriktirilmesi daha isabetli olacaktır. İster bireysel olarak, ister OSGB vasıtasıyla verilen hizmette; uzman, işyeri hekimi ya da OSGB yetkilisi, doğrudan firmadan tahsilat için efor harcamak zorunda bırakılmamalı. Hizmet kalitesinin yüksek tutulması hedeflenerek, ücretlerin biriken fondan ilgililere ödenmesi sağlanmalı.

5-Resmi kurumlarda, iş güvenliği uzmanlığı belgesi olan kadrolu çalışanlardan, iş güvenliği hizmeti alınması istenmemeli, dışarıdan bu işi profesyonel olarak yapanlardan hizmet alma yoluna gidilmeli.

6- İş kazaları meydana geldiğinde, bilirkişi heyetleri ya da görevli savcı, kaza mahalline vardığında, olay yeri incelemesinden hemen sonra, firma yetkililerinden, iş güvenliği hizmeti alınıp alınmadığını sormakta, alınıyorsa evrakları istemektedir. Böyle durumlarda, işveren/vekili, işine geldiği gibi davranarak, iş güvenliği uzmanını zora sokacak şekilde

evrakları eksik olarak ibraz edebilmekte. Oysa; uzman ya da işyeri hekimine ulaşılması durumunda, gerekli bütün evraklar eksiksiz olarak verilebilmektedir.

7- Bireysel hizmet edebilme imkanları arttırılmalı. Faturalama sistemi, bireysel hizmet etmeye engel olmaktan çıkarılmalı. Ayrıca işyeri hekimleriyle birlikte hareket etme gereği/zorunluluğu, bazen işi zorlaştırıyor.

8- İş sağlığı ve güvenliği (İSG) hizmeti için, firmaların çoğunda destek almak neredeyse imkansız durumda. Bazı işverenler iş sağlığı ve güvenliği hizmetini bir fazlalık olarak görmektedir. Bunun için zihniyet yapısının ve iş yapma biçiminin değişmesi gerekiyor.(1)

9- Uzmanlara, saat sınırlamasında olduğu (çalışma süresi) gibi, hizmet edeceği firma sayısında da sınırlama getirilmeli. Ayrıca, firmaların uzaklığı ya da firmalar arasındaki uzaklık tamamen göz ardı edilmiş durumda.

10- OSGB sorumlu müdürlükleri maalesef formaliteden ibaret. Daha etkin ve fonksiyonel hale getirilmeli. Örneğin; sorumlu müdürlük yapacak kişiden, üç yıllık çalışma tecrübesi şartı aranabilir.

11-OSGB’lerdeki, içe görevlendirmeler uzman ya da hekimin onayını gerektirdiği gibi dışa görevlendirmelerde de onay gerekmemeli.

12- Kontrolsüzlükten ve örgütlü hale gelememiş olmaktan dolayı, iş güvenliği uzmanlarının ücretleri oldukça düşük durumda. Bakanlık tarafından denetlenebilen bir asgari ücret kriteri getirilmeli.

13-Sertifika çalıştırma olarak tabir edilen çalışma şekli, sistemden etkisiz hale getirilerek, usulsüz çalışma ve haksız kazanç elde etme yolları denetimlerle kapatılmalı.

14- Bakanlık denetimlerinde iş müfettişleri; tutanak tutma ve eksikliklerin belirlenmesi aşamasında, ilgili herkesi ve iş güvenliği uzmanını çağırdığı halde, her ne hikmetse iş yeri hekimlerini çağırılmamakta, işyeri hekiminin eksikliklerini ya da ibraz etmesi gereken belgeleri de –ne yazık ki- iş güvenliği uzmanlarından istemektedirler.

15- İş müfettişleri, iş güvenliği uzmanından (yükümlülüğü olmadığı halde) sağlık ve güvenlik planı ya da sağlık ve güvenlik dokümanının hazırlanması istenmektedirler. Oysa plan ya da doküman, işe başlanmadan önce hazırlanması gerekir ki bu evrede henüz iş güvenliği hizmeti alım zorunluluğu bile başlamamış durumda olabiliyor.[*Yapı İşlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği Madde-8 (2): İşveren veya proje sorumlusu, yapı işine başlamadan önce projenin hazırlık aşamasında, sağlık ve güvenlik planını hazırlar veya hazırlanmasını sağlar.*]

16-Bireysel ya da OSGB’ler vasıtasıyla hizmet veren iş güvenliği uzmanının ya da işyeri hekiminin, izinli ya da raporlu oldukları zaman aralığında da, firmalara yapılmış olan atamaları durmaya ve bütün sorumluluk taşınmaya devam ediyor ki, bu durum; uzmanın ya da hekimin, izinli ve raporlu dönemlerinde de çalışması anlamına geliyor. Kullanılan iznin ya da rahatsızlığından dolayı almış olduğu raporun bir fonksiyonu ve anlamı kalmamış oluyor.

**ÇALIŞMA ORTAMI GÖZETİMİNİN
İŞ KAZALARININ ÖNLENMESİNDEKİ YERİ
(SOMA ÖRNEĞİ)**
THE ROLE OF SUPERVISION OF WORK ENVIRONMENT IN
PREVENTION OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS

***Nazmiye Uzun**

Kimya Müh. A. Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

***Emine Uzun**

Maden Müh. C. Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

Özet

İşyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturma, yürürlüğe konulan ve uygulanmakta olan yasal düzenlemeler ile taraf olduğumuz uluslar arası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır.

Çalışma ortamı gözetimi ile, Periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlamak, kaza, yangın veya patlamaların önlenmesi için yapılan çalışmalara katılmak, Doğal afet, kaza, yangın veya patlama gibi durumlar için acil durum planlarının hazırlanması çalışmalarına katılmak, Tatbikatların yapılması ve acil durum planı doğrultusunda hareket edilmesini izlemek ve kontrol etmek amaçlandığı bilinmesine karşılık 13 Mayıs 2014 tarihinde “ Eynez Kömür Ocağında” meydana gelen ve 301 çalışanımızın ölümüne neden olan katliam biçimindeki iş kazası ne yazık ki önlenememiştir.

Bu çalışmada; Eynez kazası sonraki ÇSGB’lığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettişlerince düzenlenen kaza raporu ve Soma savcılığından elde edilen, özellikle ortam ölçümlerine ilişkin “Ham” dokümanların irdelenmesine, sonuçların kamuoyuna sunulması amaçlanmıştır.

ABSTRACT: Creation of healthy and safe environment in workplaces is secured by the implemented legal regulations and binding international contracts.

It is known that the aim of the supervision of work environment is to ensure: Planning of periodical maintenance, checks and measurements, training for the prevention of accidents, fire, or explosions, Preparing planning for state of emergency such as natural disasters, fires, and explosions, Executing drills and checking whether the state of emergency plan is followed. However, unfortunately on 13th of May, 2014 in Eynez Coal Mine an occupational accident that cost the lives of 301 employees could not be prevented.

This study aims to present public with the accident report prepared by the Labor Inspection Board of the Ministry of Labor and Social Security after the accident in Eynez and the examination of the documents of environment measures acquired from the District Attorney of Soma.

ÖRNEK MODELLEME İSG ÖNLEMLERİ

.Öğr.Gör.Turabi Karadağ

Üsküdar Üniv.isg bl

Özet

Küresel rekabet ortamının üretim ayağındaki hızlandırıcı etkisi ile beraber işçi sağlığı ve iş güvenliği çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Günümüzde İSG hareketleri ve faaliyetleri güvenlik bilincinin sağlanmasını merkeze alarak nitelikli ve verimli iş ve işyeri ortamı yapılandırmaktadır. Bu bakımdan ülkemizde geç dönemde önem kazanmış olan işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramı, sanayinin ihtiyacı ve işçi haklarıyla paralel olarak yapılandırılmaya çalışılarak güvenli iş ortamının sağlanması amaç edinilmektedir. Özellikle 2000’li yılların başı itibarıyla hız kazanmış olan yapı işleri ve inşaat sektöründeki yatırımlar göz önüne alındığında, işin doğası gereği karşılaşılan iş kazalarının ve işçi kayıplarının ihmal edilemeyeceği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. İş ortamının geniş, dağınık ve dikkatsizliğe yol açabilecek kalabalık donanımlara sahip olan yapı işleri sektörünün İSG yönetmelik, mevzuat ve kanunlarına uyumluluğu birinci derecede önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada yapı işlerinin bir kolu olan köprü ve viyadük yapımında itme-sürme metodunun İSG yükümlülükleri çerçevesinde yapılan işin niteliği, iş sırasında kullanılan makine ve ekipmanlar ve iş çevresinin uyum süreci ve alınması gereken önlemler incelenmektedir. İş sırasında verilen eğitimlerle işçiye kazandırılan davranış modellerinin ve iş başında uygulanan müdahalelerin yanı sıra kullanılan her türlü enstrümanın yol açabileceği kazaların önlenmesinde alınması gereken tedbirler öneri şeklinde sunulmaktadır. Çalışmada ayrıca iş modelinin farklılığına göre İSG kriterlerinin iş güvenliği uzmanları nezdinde bilinçli ve her an aksiyon alınması yönünde değişimler içerdiği gözler önüne serilmektedir.

Anahtar Sözcükler: İş sağlığı, iş güvenliği, yapı işlerinde güvenlik kriterleri

ABSTRACT

By the effect of accelerating global competition in production process, workers’ health and workplace safety have come to the forefront. At the present time, by centering the supply of safety awareness, occupational health and safety acts and operations have structured the qualified and productive workplace environment. In this regard, the concept of OHS came into prominence lately in Turkey aims to provide safe work place with needs of industry and employee rights collaterally. Especially by year of 2000, in defiance of acceleration of building operations and construction investments, as a matter of job, nonignorable facts of work accidents and worker’s deaths have come in sight. Owing to fact that building operations have wide, disorder and congested equipments causing inattention behaviors, adaptation to occupational health and safety regulations, legislations and laws gained importance in first hand.

In this study, within the frame of OHS obligations, orientation periods of job and its quality, machines and equipments and work place environment and obligatory safety measures are analyzed in about construction of bridge and viaducts and its methodology (incremental launching method).As well as the trainings which the workers gain behavior models by and interventions on the job, it is introduced precautions for all kinds of instrumental accidents in the form of suggestion. Likewise, the study has unfolded that OHS

criteria depend on differences of business models and OHS specialists' deliberative and agile actions have a vital role in.

Keywords: Occupational health and safety, safety criteria in construction.

1. GEREÇ VE YÖNTEM :Yapı işlerinde uygulanan güvenlik kriterleri, viyadüklerde itme-sürme metoduyla köprü yapımında uygulanan iş sağlığı ve güvenliği önlemleri iş ortamına özgü durumları ve uygulama alanlarına göre mercek altına alınacaktır. Viyadüklerin yapım aşamasında yapılan iş ve işe uygun çalışanların özellikleri, makine ekipmanları ve çevre faktörleri göz önüne alınarak alt başlıklar halinde incelenecektir. Çalışmada 3. Boğaz Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'nin bağlantı yollarındaki itme-sürme metoduyla yapılan viyadüklerde (V06, V14 ve V17 viyadükleri) uygulanan İSG kriterleri değerlendirilecektir.

Bu çalışmada söz konusu projenin Avrupa Yakası bağlantı yolunda inşa edilen üç viyadüğünden biri olan Viyadük 06'nın itme-sürme metoduyla yapım aşamaları incelenip, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği kriterleri çerçevesinde alınan önlemler yönetmeliğin bahsi geçen maddeleri ile karşılaştırılarak analiz edilecektir.

2. BULGULAR :Projede yer alan viyadük yapımı da uzmanlık gerektiren spesifik işleri içerdiği için bahsi geçen güvenlik şartlarının önceliğinin önemi artmaktadır. İncelemelerinin ışığında söylenebilir ki; İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği bilincinin verilen eğitimlerle daha çabuk aşıldığı, iş ortamına entegre edilebilen uygulamalarla daha güçlü geri dönüşlerin alındığı ortaya çıkmaktadır. İş ortamı ve işi yapan çalışanın uygun şartlarda uyumluluğu projenin ana arterini oluşturmakta, herhangi bir risk oluşturan durumlarda ya riskin ikame edilmesi ya da riskin ortadan kaldırılması veya riskin aza indirgenmesi ile ilgili aksiyonların alınması büyük önem teşkil etmektedir. İş ortamında alınacak önlemlerin yanı sıra iş sırasında kullanılan makine ve ekipmanlar için kullanma talimatları ile ilgili eğitimlerin çalışanlara verilmesi ilk adımdır. Bir sonraki adım makineyi kullanacak olan çalışana verilecek eğitimidir. Bir sonraki adım makinenin yakınında bulunan diğer çalışma alanlarını etkileyebilecek durumlar var ise gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasıdır.

Bir diğer husus ise çevreye olan etkilerdir. Makineler ve halatlar için kullanılan yağların ve diğer atıkların çevreye verdiği zararı önlemek için gerekli tedbirlerin alınması ve bertaraf edilmesi için Çevre Birimiyle beraber çalışmak çevreye verilen zararı önlemede atılması gereken önemli bir adımdır.

3. TARTIŞMA

1. Prekast Sahanın Kurulumu:İtme-sürme metodu ile köprü yapımında öncelikle prekast sahanın hazırlığı yapılmaktadır. Prekast sahada yapılan sliding beam ve geçici ayaklar launching nose'un ve arkadan gelen tabliyenin kenar ayağa ulaşması için yapılan geçici yapılarıdır.

2. Launching Nose Montajı :Tamamı çelikten oluşan Launching nose, tabliyeden gelen çekme halatlarının kumanda merkezinde bulunan çekme krikolarına bağlantı yapılarak krikolara uygulanan kuvvetle tabliyeyi viyadük ayaklarına geçişi sırasında yardımcı kılavuzdur. Launching nose'un kurulumu aşamasında öncelikle kurulacak yerde ölçümler yapıp parçaların geçici ayaklara yerleştirileceği noktalar belirlenir. Launching nose'un parçaları mobil vinç yardımıyla yerlerine oturtulduktan sonra montaj aşaması başlar. Bu aşamada çalışanların çelik montajı hakkında yeterli tecrübeye ve gerekli mesleki yeterlilik belgesine sahip olması gerekmektedir. Bu aşamada şirketin izleyeceği politika öncelikle bu iş için belirtilen donanımına sahip çalışanları bu alanda çalıştırmasıdır. Montaj işlemi sırasında yüksekte yapılan çalışmalarda emniyet kemeri takan çalışanlar kendilerini vinçte bulunan 5. Halata bağlaması gerekmektedir. Çeliğin iç kısmında yapılan çalışmalarda gürültü maruziyet sınır değerlerinin üzerine çıktığı için kulak koruyucu kullanılması gerekmektedir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE SENDİKALARIN ROLÜ ÜZERİNE BİRLEŞİK METAL-İŞ SENDİKASININ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ÇALIŞMALARI

Nuran Gülenç

Birleşik Metal İşçileri Sendikası Genel Sekreter Yardımcısı, ISG Uzmanı

Zehra Güner Karaoğlu

ISG Uzmanı

Özet

Sendikalar üyelerinin ekonomik, sosyal hak ve çıkarlarını korumak, geliştirmek için çalışmalar yapar. Sağlıklı koşullarda çalışmak da temel hakların başında gelir. Sendikaların üyelerinin ekonomik haklarını geliştirmek için vermiş olduğu mücadelenin işçi sağlığı ve güvenliği alanında verilmiş olması hem işçi hem de işverenlerde önemli farkındalıkların oluşmasına neden olacaktır.

İşçilerin sağlıklı bir ortamda, tehlikelerden uzakta çalışması, sendikaların yükümlülükleri arasındadır. Bu yükümlülük, ülkemiz gibi iş sağlığı ve güvenliği kültürünün henüz yerleşmediği, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının maliyet unsuru olarak görüldüğü ülkemizde, sendikaların müzakere edebilme gücünün bu alanda da kullanılması önemli bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Artan sayıda iş kazaları, pek çok sayıda işçinin hayatının sonlanmasına, sakat kalmasına neden olmakta çoğu çalışma koşulları da meslek hastalığına neden olmaktadır. Sendikaların iş sağlığı ve güvenliği alanında aktif tutum almaları, bu alanda uzmanlaşmayı önünde hedef koyması sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının gerçekleşmesine önemli katkı yapacaktır.

Birleşik Metal İşçileri Sendikası, hem kendi uzmanlığını arttırmak hem de işçi ve işverenlerde iş sağlığı ve güvenliği farkındalığını geliştirmek, çalışma ortamının iyileştirilmesini sağlamak amacıyla sendikal alanda bir ilki gerçekleştirerek, işyeri incelemeleri gerçekleştirmeye başladı. Mart 2016 tarihinden bugüne devam eden işyeri incelemeleri, toplu iş sözleşmesinin bulunduğu işyerlerinde yapılmaktadır. İncelemeler, ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği alanındaki mevzuata uygunluğun denetlenmesi biçiminde yapılmaktadır. İş güvenliği uzmanları, işyeri sendika temsilcileri ve üyelerle birlikte yapılan çalışmalardan elde edilen veriler sendikaların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki rolünün önemine işaret etmektedir. 2016 yılı Mart ayında başlayan çalışmada, bugüne kadar 26 işyeri incelenmiş ve çalışma devam etmektedir.

İncelemelerinin sonunda hazırlanan raporlar, işyeri temsilcileri aracılığı ile iş sağlığı ve güvenliği kurullarına sunulmakta, raporlarda belirtilen eksikliklerin aksiyon planına alınması sağlanmaktadır. Böylece, işyeri sendika temsilcisinin iş sağlığı ve güvenliği kurullarında pozisyonu daha da güçlendirilmektedir.

Bu bildiride, Birleşik Metal İşçileri Sendikası'nın yürüttüğü bu çalışmaya ve elde edilen doğrudan ve dolaylı olumlu sonuçlarına yer verilecektir.

BİR DERECELENDİRME SİSTEMİ OLARAK ISRS

Kerem İpek

Pilsa Wavin – Güneydoğu ve Avrupa İşg Koordinatörü

Özet

ISRS (International Safety Rating Sytem – Uluslararası Güvenlik Derecelendirme Sistemi) tüm dünyada işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği derecesini ölçen bir sistemdir. İş sağlığı ve Güvenliği 20 alt başlığa bölünmüş ve seviyelendirilmiştir. En yüksek seviye 10 ve en düşük seviye 1 dir. Kapsamında yaklaşık 650 uygulama örneği vardır ve işletmelerde bu uygulama örnekleri aranmaktadır. Farklı bir puanlama yaklaşımı bulunmaktadır. Wavin Türkiye, ülkemizde bu denetim kapsamına giren tek kuruluştur. İş sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi'ni tamamlayan ISRS hazırlığı, Wavin TR'de bir buçuk sene sürmüştür. Bu süreçte kaza sayılarında azalma ve beraberinde İş Sağlığı ve Kültüründe önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu çalışmada, ISRS hakkında bilgi verilecek ve Wavin TR'de hazırlık sürecinde yaşanan zorluklar aktarılacak, denetim sonuçları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: ISRS, İş Sağlığı ve Güvenliği Derecesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

İŞE GİRİŞTE RENK KÖRLÜĞÜ MUAYENESİNİN VE İŞE GİRİŞ MUAYENESİ ALGORİTMALARININ ÖNEMİ

Umur Gürsoy, Tıp Doktoru, Halk Sağlığı Uzmanı, Osmaniye

Özet

Bu bildiride, Osmaniye ilinde yapılan işe giriş muayenelerinden yola çıkılarak renk körlüğü hastalığı iş sağlığı ve güvenliği yönünden değerlendirilmiş ve işe giriş muayenesi yapan hekimler için renk körlüğüne özel muayene algoritması önerilmesi amaçlanmıştır.

Osmaniye Merkez Toplum Sağlığı Merkezi Kamu Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminde 03.02.2014-10.11.2016 tarihleri arasında değişik zaman sürelerinde çalışan 5 hekim tarafından, raporların sadece %23,7'sinin arşivlendiği kaçına renk körlüğü muayenesi yapıldığı bilinmeyen toplam 2379 adet işe giriş muayenesi yapılmıştır. Sadece 15.09.2016-10.11.2016 tarihleri arasında iki hekimce yapılan ve raporları arşivlenen toplam 302 işe giriş muayenesinde her başvuruya renk körlüğü muayenesi yapılmış ve 5 adet (%1,66) renk körlüğü saptanmıştır. Olguların hepsi de renk körlüğünün engel olmadığı "az tehlikeli ve tehlikeli işler" oldukları için "işe uygundur" şeklinde raporlanmıştır.

Sağlık raporlarında çalışanın sağlığının (bedensel ve ruhsal iyilik durumunun) işe uygun olup olmadığı ile ilgili, hekimlerin tıbbi irade ve kanaatlerine dayalı öz karar verme yetkisi (inisiyatif) ve sorumluluğu dışında hekim muayenelerinin standartları tam anlamıyla tanımlanmamıştır. Özellikle hekimlerin işe giriş muayeneleri ve raporlarının 'standardize edilmesine, hangi sağlık bozukluklarının hangi işlere uygun olmadığını gösteren zorunlu muayene algoritmalarına ve kamu ya da özel Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri'nin çalışmalarının nitelikli bir denetime ve arşivlemeye ihtiyaçları vardır.

Anahtar sözcükler: renk körlüğü, diskromatopsi, işe giriş muayeneleri, işe giriş muayene algoritması, renk körlüğünde uygun olmayan işler.

ABSTRACT :In this report, color blindness was assessed in terms of occupational health and safety by going out of the first occupational medical examination in introductions to the work, at Osmaniye province and it was aimed to propose a special examination algorithm for physicians performing the first occupational medical examinations in introduction to the work about color-blindness.

Public Health and Safety Joint Unit of Central District Community Health Center of Osmaniye, 2379 first occupational medical examinations in introduction to the work were done by 5 physicians working at various time periods between 03.02.2010 - 11.11.2016, in which only 23.7% of the reports were archived and what color blindness examination is done unknown. Between 15.09.2016 and 11.11.2016, a total of 302 first occupational medical examinations in introduction to the work were done by two physicians and their reports were archived only. Each application was examined for color blindness and 5 (1.66%) color blindness was determined. All of the cases have been reported as "suitable for work" because they are "dangerous and more dangerous jobs" and color blindness not happen a handicap to them.

In health reports, the standards of physician examinations are not fully defined except for the self-determination authority (initiative) and responsibility based on the medical opinions and opinions of the physicians regarding the health of the employee (physical and mental well-being). In particular, there is a need for standard algorithms about medical inspections and reports of the physician's first occupational medical examinations at introduction to the work, and which health disorders are unsuitable for which works, and to carry out a qualified trial and archive for the public or private Health and Safety Joint Units.

Key words: color blindness, dyschromatopsy, first occupational medical examinations at introduction to the work, first occupational medical examinations at introduction to the work algorithm, inappropriate jobs in color blindness.

KARANLIĞIN UNUTULMUŞ SESİ

Şükran Kırömeroğlu

Çates Elekt.Üretim A.Ş

Özet

Günümüzde çağdaş iş sağlığı ve güvenliği oluşumu yerini reaktif yaklaşımlar, yerine proaktif yaklaşımlara bırakmıştır. Güvenlik kültürünün oluşmasında yazılı, görsel ve sesli iletişim ile sağlanan eğitimin payı çok önemli yer tutmaktadır. Ülkemiz sanayileşmesinin lokomotif taşıkömürü ve üretim yeri Zonguldak'ta 1967 de EKİ (Ereğli Kömürleri İşletmesi) Eğitim Radyosu kuruldu. Amacı Maden İşçilerini mesleki ve iş güvenliği konularında bilgilendirilmesi olarak yayın akışını sürdürdü. Günün popüler müziklerini dinlerken şarkı aralarında Kazmacı Arkadaş! , İşçi Arkadaş! diye başlayan anonsların ardından İş Güvenliği uyarıları yaparak müziklere kaldığı yerden devam eder, bazen de yayın kesilir koca kent sessizliğe bürünür. Bilirler ki bir ocağa acı düşmüştür. Ölümlü bir iş kazası vardır. Bir döngü içinde 13 yıl süren özgün yayın anlayışı. Yaklaşık 60000 İşçinin çalıştığı kenti elinde tutan EKİ Eğitim Radyosu işçi yemekhanesi, sosyal tesisleri, nakil araçları, köy odalarında, evlerde madencinin yanı sıra madencinin karısına, çocuğuna, kentin esnafına, memuruna da güvelik ve madencilik kültürünün oluşmasına katkı sağladı.

Bu çalışmada Zonguldak EKİ Eğitim Radyosunun Madencilikte İş Sağlığı ve Kültürünün oluşması üzerindeki büyük etkisi, bir madenci çocuğu olarak, Zonguldak'ta büyümüş maden mühendisi olarak EKİ'de işe girmiş ve aktif çalışma hayatına İş Güvenliği Uzmanı olarak devam eden bireyin duygularıyla anlatılmıştır.

SANAYİ VE HİZMET SEKTÖRÜNDE TEHLİKE VE İŞLETİLEBİLİRLİK (HAZOP) ANALİZİ

Yrd. Doç.Dr. Dilek Özlem Esen

Kocaeli Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Otomotiv Mühendisliği

Özet

Hazop, tehlikeleri ve işletilebilirlik problemlerini inceleyen çalışmadır. Günümüzde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi, gelişen sanayinin de etkisiyle yeni olanakların yanı sıra üretim süreçlerinin daha karmaşık bir hal almasına ve çalışma hayatında yeni risklerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Ortaya çıkan bu yeni riskler, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını artırıcı rol oynamakta ve işverenler tarafından işyerlerinde sürekli sürekli olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeni tedbirler almayı zorunlu kılmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğine verilen önemin artması ile birlikte risk değerlendirmesi dünyada ve ülkemizde, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının temelini oluşturmaya başlamıştır. Risk değerlendirmesi ve tehlikelerin tanımlanması, bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin analiz edilmesi alınması gereken tedbirlerin kararlaştırılması ve uygulanması aşamalarını içerisine alan bir süreçtir. Bu makalede sanayideki potansiyel tehlikeleri tanımlamak için kullanılan en sistematik teknik olan Hazop Analizinin metodolojisi açıklanmış ve konu ile ilgili örnekleme yapılmıştır.

TEHLİKELİ MALLARIN KARAYOLUYLA TAŞINMASI VE İŞ GÜVENLİĞİ İLİŞKİSİ

Ahmet Erdevir*

Kimyager, E. İş Güvenliği Başmüfettişi

Özet

Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması (ADR) Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu himayesinde 30 Eylül 1957’de Cenevre’de yapılmış; 29 Ocak 1968’de yürürlüğe girmiştir.

ADR’ye katılmamız Bakanlar Kurulunun 2009/15454 Karar sayılı kararı ile kabul edilerek, 30 Ekim 2009 tarih ve 27391 sayılı (mükerrer) Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anlaşmanın 3. Maddesine göre, anlaşmanın ekleri (A ve B ekleri), anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil etmektedir. Anlaşmanın eklerinde yer alan kurallar tehlikeli maddelerin, insan sağlığına ve çevreye zarar vermeden, güvenli bir şekilde kamuya açık karayolu ile taşınmasını sağlamaya yönelik hususları içermektedir.

ADR Anlaşmasının 2009 yılında kabul edilmesi ve ADR eklerinde yer alan taşımayla ilgili kuralların Ülkemizde uygulanmasına kısa süre önce başlanması nedeniyle, taşımayla ilgili kuralların, toplum tarafından İSİG kuralları kadar iyi bilinmediği dikkate alınarak, yazıda ADR’nin yapısı, tehlikeli malların sınıflandırması, bölüm 3.2 A tablosunun kullanılması, ambalajların yapımı, test ve kullanılma şartları; tankların ve konteynerlerin yapısı, güvenlik teçhizatı ve kullanılması; taşımada kullanılan ADR onaylı araçlar; karışık yükleme ve yüklemede miktar sınırlandırması; sürücü belgeleri (SRC-5, tank uzmanlık, sınıf 1 ve sınıf 7 maddeleri taşıma uzmanlık belgeleri) ve taşımada görev alanların eğitimi; ambalajların etiketlenmesi; portatif tanklar, konteynerler ve araçlara levha takılması konularında mümkün olduğu kadar özet bilgi verilerek uyulması zorunlu kuralların iş güvenliği ile olan ilişkisi ortaya konulmuştur.

Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması/ ADR’nin A ve B eklerinde yer alan güvenlikle ilgili teknik kuralların, iş sağlığı ve iş güvenliği kurallarıyla olan ortak yönlerinin uygulanması; ADR’de yer alan ancak İSİG mevzuatında olmayan veya yeterince açık şekilde yer almayan kuralların İSİG’yi tamamlayıcı olarak uygulanabilmesi için ADR nin uygulanmasında görev alan Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı ile işyerinde görevli İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Uzmanlarının yakın işbirliği içinde koordineli çalışmasının veya iş güvenliği uzmanlarının ADR eğitimi almalarının sağlık ve güvenlik yönünden önemi vurgulanmıştır.

PATLAYICI ORTAMLARDA ÇALIŞMA VE PATLAMADAN KORUNMA ÖNLEMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Hacer Kayhan,

Okan üniveritesi – İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü Öğr. Görevlisi

Özet

21.Yüzyılın ikinci yarısından sonra sanayinin gelişmesi ile birlikte özellikle petrol, petrol ürünleri, kimya, enerji, kömür madenleri gibi işletmeler hem dünyada hem de ülkemizde önemli bir sanayi kolunu oluşturmaya başladı ve günümüzde bu söz konusu sektörlerde binlerce kişi çalışmaktadır.

Bu sektörlerde ilgili alanlardaki çalışma şartları gereği ve/veya arıza-bakım gibi hallerde yanıcı gazlar ve yanıcı sıvıların sis, buhar, gazlarının hava ile karışımları, ile tozlar çalışma alanlarında patlayıcı ortamlar oluşturabilmektedir.

Bu patlayıcı ortamların oluşmasını önlemek için gerekli tedbirler alınmadığı durumlarda ise görülmüştür ki; her yıl birçok sanayi kolunda patlamalar neticesinde ölümler, ciddi yaralanmalar ve büyük maddi hasarlar meydana gelmektedir. Patlayıcı ortam oluşumunu engellemek, patlayıcı ortamın tutuşmasını önlemek, bunlar mümkün olmuyorsa patlamanın etkisini en aza indirecek tedbirlerin alınması olası birçok kazanın önlenmesi anlamına gelmektedir.

Sözkonusu önlemden en önemlisi alanda kullanılacak olan exproof ekipmanların kullanımı, daha da önemlisi doğru patlayıcı ortama doğru ekipman kullanılmasıdır. Ayrıca bu ekipmanların, doğru kullanılması devamında da exproof özelliklerinin korunması gerekmektedir.

Sözkonusu makale, patlayıcı ortamlar, çalışma şartları, idari ve organizasyonel önlemler, ekipmanları ve bu alanlarla ilgili teknik detaylar hakkında bilgi vermektedir.

KİMYASAL MADDE YÖNETİMİ-WAVIN TR ÖRNEK UYGULAMA

Burcu Aksöz

Wavin TR Kalite Yönetim Sistem Uzmanı

Özet

Üretim tesislerinde birçok alanda kullanılan kimyasal maddelerin yanlış depolanması, taşınması ve kullanımı; çevre, sağlık ve güvenlik risklerini doğurmaktadır. Bu nedenle Wavin TR’de tamamlanan risk değerlendirme çalışması sonucu; kimyasal madde depolama, taşıma ve kullanma faaliyetleri kritik iş olarak tespit edilmiş bu kritik işlere ait risklerin azaltılması için “Kimyasal Madde Yönetimi” uygulaması tasarlanmıştır. Bu kapsamda kimyasalın fabrikaya giriş sürecinden kullanımına kadar tüm aşamalarda olası risklerin minimuma indirilmesi için bir dizi faaliyet yürütülmektedir.

Bu çalışmada satınalma, lojistik, depo süreç sahiplerinin iş sağlığı ve güvenliği birimi ile eşgüdüm içinde çalışmasının uygulanan yöntemle garanti almasının nasıl sağlandığı anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Depolama, Kimyasal Madde Yönetimi, Kritik İş, Taşıma, Tehlikeli Kimyasallar

KÜLTÜR DEĞİŞİMİ İÇİN AİLEYE ULAŞMAK

Kerem İpek

Wavin Güneydoğu Ve Avrupa İsg Koordinatörü

Özet

İşletmelerde en önemli çabalardan birinin İş Sağlığı Kültürü oluşturmak olduğu bilinen bir gerçektir. Çalışanın dahil edildiği çok sayıda faaliyet ile işletmeler bu değişimi oluşturmaya çalışmaktadır. Wavin Türkiye’de bu değişimi oluşturmak için ne kadar ileriye gidebiliriz sorusunun cevabı, çalışanlarımızın ailelerine inerek bulundu. Misafir Geldik Programı başlatıldı ve çalışanların eş ve çocuklarına evde güvenli yaşam eğitimleri verildi. Özellikle çocuklarda iş güvenliği bilinci geliştirilerek, ebeveynlerine içsel bir baskı olabileceği değerlendirildi. Baba ve çocuk arasında bir protokol hazırlanarak babanın çocuğuna söz vermesi ve bu sözün imza altına alınması sağlandı. Bu çalışmada, En riskli bölge çalışanlarının ev ziyareti ile başlayan program sonucu elde edinilen kazanımlar anlatılacak, program detaylarından bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ailede İş Sağlığı, İş Sağlığı Kültürü, Misafir Geldik Programı

ÇUKUROVA’DA BİR KAMU HASTANESİNDE İSG ÇALIŞMALARI

Uzm. Dr. Halil NACAR

Hastane Yöneticisi, Çukurova Dr. Aşkım Tüfekçi Devlet Hastanesi

Dr. Ali Süha BİNGÖL

İSGB Koordinatörü Çukurova Dr. Aşkım Tüfekçi Devlet Hastanesi

Gülistan KARAN BUTURAK

A sınıfı İSG Uzmanı

Özet

Diğer kamu hastaneleri içinde İSG çalışmalarında örnek alınan Çukurova Dr. Aşkım Tüfekçi Devlet Hastanesinin İSG çalışmalarının aktarılması.

Çukurova Dr Aşkım Tüfekçi Devlet Hastanesi; Personel Dağılım Cetvelinde yaklaşık 1379 kadrolu, 698 taşeron firma çalışanı bulunan ve yılda yaklaşık 1.441.790 kişi poliklinik, 60,981 kişi ameliyat, 385,529 kişi acil servis, 6,879 kişi yoğun bakım, 45.609 kişi yatan hasta sayısı ile bölgemizde en yoğun sağlık hizmeti sunan kurumlardan biridir.

6331 sayılı İSG Kanunu’nun İSG Uzmanı ve İş yeri hekimi bulundurma zorunluluğuyla ilgili maddelerinin kamu işyerlerinde uygulanması 1/7/2017’ye ertelenmiştir. Buna rağmen hastanemizde Sağlıkta Kalite standartları-Verimlilik kriterleri ile tesis güvenliği, hasta güvenliği, çalışan güvenliği komite ve çalışmaları ile birçok standart uygulanmaya başlanmış, Ocak 2015 yılından bu yana 1 tam zamanlı İSG Uzmanı, bir tam zamanlı İş yeri hekimi ile oluşturulan İSG Kurulu ve Birimi kurularak Hasta ve Çalışan Sağlığı Risk Değerlendirme, Çalışanların ve Stajyerlerin işe giriş ve periyodik muayeneleri ve Eğitimleri, İş Ekipmanlarının Periyodik muayeneleri, Çalışanların Katılımı ile saha denetimleri, İş yeri ortam ölçümleri gibi iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gerekler yerine getirilmektedir. Bugün Hastanemizde toplam 3 İSG uzmanı ve 4 İş yeri hekimi bulunmaktadır.

Çalışmalarımız, bölgemiz ve ülkemiz kamu sağlık sektörü için örnek oluşturan öncü adımlar içermektedir.

ŞANTİYELERDE KARŞILAŞILABİLECEK BİYOLOJİK RİSK ETMENLERİ

Rahmi Başbuğa¹, Dilek Göktürk²

¹ Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

² Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Biyomühendislik Bölümü

Özet

Biyolojik risk etmeni; herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dahil olmak üzere mikroorganizmaları, hücre kültürlerini ve insan endoparazitleridir. Biyolojik etmenlerle ilgili yürürlükteki mevzuat: 6331sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre düzenlenen “Biyolojik etkenlere maruziyet risklerinin önlenmesi hakkında yönetmelik”tir (15.06.2013, RG:28678). Bazı sanayi işkollarında da biyolojik etmenlere bağlı enfeksiyon hastalıkları görülebilmektedir. Bu hastalıklar; ani ve çabuk gelişen enfeksiyon hastalıkları, kronik seyirli enfeksiyon hastalıkları ve parazitlerin neden olduğu hastalıklardır.

Şantiye sahaları da biyolojik etmenlere bağlı enfeksiyon hastalıklarının görülebildiği iş yerleri arasındadır. Buralarda iş sağlığı ve güvenliği sadece fiziksel ve kimyasal değil aynı zamanda biyolojik faktörlerin de değerlendirilmesi ile sağlanmalıdır.

Bu çalışmada, şantiye sahalarında sürekli karşılaşılmakla birlikte, üzerinde çok fazla çalışma bulunmayan biyolojik risk etmenleri incelenmiştir. Şantiyelerde biyolojik risklerle karşılaşılacak yerler belirlenmiş ve alınabilecek önlemler belirtilmiştir.

DAVRANIŞLARIN DEĞİŞTİRİLMESİ: İSDEMİR DOGY SAHA GÖZLEM ÇALIŞMALARI

İsmail Yorgancı

Yüksek Fırınlar Müdürlüğü Vardiya Amiri

Özet

Bu çalışmada, İskenderun Demir ve Çelik Fabrikalarında (İSDEMİR’de); iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanında çalışanlarda davranış değişikliğine yönelik yapılan eğitimler, gözlem faaliyetleri ve sonuçları paylaşılmaktadır.

İSDEMİR’de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaşayan bir iklim haline gelmesi için Davranış Odaklı Güvenlik Yönetim Sistemi (DOGY) kurulmuştur. Bu kapsamda iç eğitimler yetiştirilerek, İSG alanında çalışanların aynı dili konuşmaları, aynı hassasiyeti paylaşmaları için kişilerin davranışlarına odaklanmış 16 eğitim modülü ile yayılım sağlanmaya çalışılmaktadır. Eğitimin etkinliğinin ölçülmesi için her eğitim modülüne ait soru-gözlem formları oluşturulmuş ve eğitim sonrası sınıf ortamında uygulanmıştır.

Demir Üretim Direktörlüğüne bağlı Kok Fabrikaları Müdürlüğü, Sinter Hammadde Maniplasyon Müdürlüğü ve Yüksek Fırınlar Müdürlüğünde pilot olarak saha gözlemleri uygulaması başlamıştır. DOGY gözlemlerinin nasıl yapılacağı, periyodları, geri bildirim, gözlemci, tespitler, uygulamalar, raporlama gibi standartlar belirlenmiştir. Saha gözlemleri bu kapsamda devam etmektedir. DOGY saha gözlemleri faaliyetleri ve sonuçları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Davranışların Değiştirilmesi, Saha Gözlem, DOGY, Kaza Analizi, Kök Neden.

GEMİLERİN GAZDAN ARINDIRMA İŞLEMLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

HEALTH AND SAFETY IN GAS FREE OPERATIONS IN THE FUEL TANKS OF SHIPS

KARABAKIR A., AKYILDIZ S., YILDIRIM A., DEMİR B.

Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği ABD

Özet

Türkiye de sadece Tuzla Tersanelerinde 2000 Yılı İle 2008 Yılı Haziran ayı sonuna kadar geçen sürede ölümle sonuçlanan iş kazalarının nedenleri incelendiğinde, kazaların % 34 oranında yüksekten düşme, % 16,5 oranında elektrik çarpması, % 16,5 oranında malzeme çarpması/düşmesi, % 11 oranında patlama, % 11 oranında sıkışma ve % 11 oranında diğer nedenler sonucu meydana geldiği görülmektedir.

Gerçekleşen iş kazalarının sıkışma ve patlama kökenli olanların yangın ve patlama riski olan kapalı dar alanlarda meydana geldiği görülmektedir. Tersaneye girecek gemilerin iş sağlığı ve güvenliği açısından yakıt tanklarını temizleyip gazdan arındırma işlemlerini gerçekleştirdikten sonra tersane onarım periyoduna dahil olmaları gerekmektedir. Yaşanan iş kazalarının sayısının indirgenmesinde gemilerde bulunan yakıt tanklarının temizlenip gazdan arındırma işlemlerinin yapılması büyük önem taşımaktadır.

Halen yürürlükte olan "Gemi ve Deniz Araçlarının İnşa, Tadilat, Bakım, Onarım ve Söküm İşlemlerinde Gazdan Arındırma Yönetmeliği" incelendiğinde belirtilen talimatlar zehirleyici/parlayıcı/patlayıcı/yanıcı gazların/sıvıların/buharların bulunması, kapalı ve dar alanda çalışma, kaygan/engebeli zeminin bulunması gibi tehlikelerine karşı gerekli önlemlerin alınması kapsamında ve iş sağlığı ve güvenliği açısından yetersiz kalmaktadır.

Bu çalışmada kapsamlı olarak Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından 21.12.2004 tarihinde yayınlanan "Gemi ve Deniz Araçlarının İnşa, Tadilat, Bakım, Onarım ve Söküm İşlemlerinde Gazdan Arındırma Yönetmeliği" ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından yayımlanan "Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Gemilerin Akaryakıt Sarıncılarını Temizleme ve Gazdan Arındırma Yönergesi" ve uluslararası standartlar ile karşılaştırılması ve geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akaryakıt Sarıncıları, Gazdan Arındırma, Denizcilik, Yönetmelik.

METAL SEKTÖRÜNDE ATÖLYE VE ÜRETİM ALANLARINDA ÇALIŞANLARIN GÜRÜLTÜ MARUZİYETLERİNİN BELİRLENMESİ İÇİN ÖRNEK ALAN ÇALIŞMASI

Merve Zengin¹, Rüştü Uçan¹, Nuri Bingöl¹

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü

Özet

Ülkemizde ve dünyada en çok görülen meslek hastalıklarından biri işitme kaybıdır. Çalışma ortamlarındaki yüksek gürültü seviyeleri nedeniyle metal sektöründe atölye ve üretim yerleri bu meslek hastalığının en yaygın görüldüğü çalışma alanlarındandır.

Çalışmanın amacı metal sektöründe üretim ve atölye çalışma alanlarında gürültü seviyelerinin belirlenerek, çalışanlar üzerindeki olumsuz etkisinin azaltılması için yapılabilecekleri belirlemektir. Yöntem olarak metal sektöründe faaliyet gösteren bir üretim firmasının 200 kişilik çalışma grubu örneklemeyle, çalışma alanları, kullanılan makineler, makinelerin gürültü seviyeleri, üç ay süre ile ölçülecektir. Elde edilen bulgular, kişisel koruyucu donanımlarının uygunluğu, çalışanlara verilen eğitimlerin etkinliği, çalışan profilleri ve kullanılan makinelerin gürültü seviyelerinin mevzuat çerçevesinde değerlendirilmesi ile tartışılacaktır.

Değerlendirme kısmında tartışmadan elde edilen sonuçların, metal sektöründeki çalışma koşullarının ortam ve kişi bazında iyileştirilmesi bağlamında öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gürültü, Metal sektörü, Risk

Calculating the Noise Exposure of Employees Who Work in Plant and Production Areas in the Metal Sector :A Model Implementation

Merve Zengin ¹, Rüştü Uçan¹, Nuri Bingöl¹

¹Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Health and Safety

ABSTRACT

One of the most common occupational diseases that occur in our country and on the world is hearing loss. Plant and production areas in the metal sector are the working areas where this occupational disease is encountered the most due to high noise levels in the working environment.

The aim of this study is to calculate the noise levels in the production and plant working areas in the metal sector and define the precautions that can be taken in order to reduce the negative effects of it on the employees. As a model workplace with working group consisting 200 people of a manufacturing company is chosen. The noise levels of the machines, workplace used will be measured for three months. The findings will be discussed in the frame of suitability of the personal protective equipment used, the efficacy of the training given to the employees, employee profiles with the related legislations.

The evaluation will be finalized by the precautions that could be taken to ensure compliance with the legislation for the metal production workplaces.

Key Words:Noise, Metal Production, Risk

TAKIM TEZGAHLARI İLE İMALATTA İŞ GÜVENLİĞİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Yiğit Uğurlu¹ Ve Can Coğun²

(1) İmalat Müh. Böl., Araştırma Müh., Atılım Üniv., Ankara

(2) Mekatronik Müh. Böl., İş Sağlığı ve Güvenliği ABD Bşk., Çankaya Üniv., Ankara

Özet

Sanayi devrimi ile birlikte dünyada makineleşme oranı oldukça artmış ve bu artışta takım tezgahları da önemli bir rol oynamıştır. ILO ve SGK verilerine göre dünyada ve ülkemizde takım tezgahları ile imalat alanında çoğunlukla yaralanmalı iş kazaları meydana gelmektedir. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu ile iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesine yönelik tedbirler alınmıştır. Uygulamaya konulan bu kanun ile ülkemizde iş kazalarının toplam sayısında düşüş sağlansa da, takım tezgahları ile imalatta görülen iş kazalarında dikkate değer bir azalma gözlenmemiştir. Takım tezgahları ile imalatta “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” ve “Makine Emniyeti Yönetmeliği” uygulanmaktadır. Ülkemizdeki ağır çalışma şartları ve saatleri, çalışanların dikkatsiz davranışları ve alınmayan tedbirlerden dolayı bu alanda çok sık iş kazaları meydana gelmektedir. Çalışanın kazalara maruz kalmaması için yasa ve yönetmelikte belirtilen tedbirler yetersiz kalmaktadır. Bu çalışmada, takım tezgahları ile imalatta çalışanın kazalara maruz kalmasına engel olacak ve ileride mesleki hastalıklarına yakalanma ihtimalini en aza indirecek çalışma ortamının oluşturulmasına yönelik yerinde çalışmalar ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: takım tezgahları, imalat, iş kazaları, meslek hastalıkları

ÜLKEMİZDE SEÇİLMİŞ TRAFİ MERKEZLERİNDE MANYETİK ALAN MARUZİYETİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK DENEYSEL BİR ÇALIŞMA

Sağdıçoğlu, Umut Çetin¹ ve Gülgeç, Müfit²

¹ Elektrik-Elektronik Mühendisi, B Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

² Prof. Dr, Çankaya Üniversitesi, Mekatronik Mühendisliği Bölümü

Özet

Artan enerji ihtiyacı ile sayıları gün geçtikte artan ve enerji iletim sisteminin kalbi olarak görülen trafo merkezlerindeki işletme teknisyenleri işleri gereği manyetik alana maruz kalmaktadırlar. Bu çalışmada, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde 32 farklı "154kV/34,5kV" trafo merkezinde manyetik alan ölçümü yapılarak çalışanların iş sağlığı ve güvenliği açısından maruziyetleri değerlendirilmiştir.

Ölçümler düşük frekansta ölçüm yapan TENMARS TM-192D Üç Eksenli Manyetik Alan Ölçer cihazı ile çalışanların yaptıkları farklı görevler için bulundukları noktalarda yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar ölçüm noktalarına göre gruplandırılmış olup, ölçüm sırasında trafo merkezindeki anlık yük durumu da göz önüne alınarak trafo merkezleri arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Karşılaştırma sonuçları ile ulusal ve uluslararası yönetmeliklerce belirlenen limit değerler ışığında trafo merkezi işletme teknisyenleri için yüksek maruziyet teşkil eden bölgeler tespit edilmiştir.

En yüksek maruziyet değerinin eski tip trafo merkezlerinin kapalı şalt hücre önlerinde olduğu görülmüş olup, bundaki en büyük etkenin sistem ile personel arasındaki mesafe olduğu tespit edilmiştir. Manyetik alan maruziyetinin azaltılması için, gelişen teknolojinin sağladığı imkanlar dahilinde işletme teknisyenlerinin tüm işlemleri uzaktan kontrol sistemleri ile kumanda odasından yapması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Trafo merkezi, manyetik alan, işletme teknisyeni

ÇOCUK İŞÇİLER ÜZERİNDEKİ DUYGUSAL ve EKONOMİK İSTİSMAR

Ceren Ozan¹, Gizem Aşıcı², Tolga Barışık³, Aliye Kaşarcı Hakan⁴
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü

Özet

İş Sağlığı ve Güvenliği açısından çocuk ve genç çalışanlar özel politika gerektiren grup olarak değerlendirilir. Çünkü bu grup çalışma hayatındaki olumsuzluklardan daha fazla etkilenmektedirler.

Çocuk istismarı, Dünya Sağlık Örgütü'nün 1985 yılında yapmış olduğu tanımlamaya göre, çocuğun sağlığını, fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimini olumsuz etkileyen ve bir yetişkin tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan davranışların tümüdür. Çocuk istismarı 4 şekilde gerçekleşebilir. Bunlar; fiziksel istismar, cinsel istismar duygusal istismar ve ekonomik istismardır. Bu çalışmada ise çocuk işçiler üzerindeki duygusal ve ekonomik istismar ele alınmıştır. Duygusal istismar; yetişkinlerin, çocuğun kişiliğini zedeleyici ve duygusal gelişimini engelleyici davranışlarının tümüdür. Ekonomik istismar, çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici işlerde çalışması ya da çalıştırılmasıdır. Giderek artan yoksulluk, gelir dağılımındaki eşitsizlik, köyden kente göç sonucu yaşanan ekonomik sorunlar, kaçak işçiliğin artması, çocuk işçilere az para verilmesi ve bu sebeple işverenlerin çocuk işçileri seçmesi sonucunda çalışan ve çalışmak zorunda bırakılan çocuk sorununu ortaya çıkarmaktadır.

Günümüzde birçok ülkede çalışan milyonlarca çocuk ciddi bir iş gücü istismarıyla karşı karşıyadır. Çocuğun işyerinde fiziksel, duygusal, cinsel ya da ekonomik istismara uğraması çocuk üzerinde fiziksel ve psikolojik etkiler bırakır. Çocukluk çağı büyüme, olgunlaşma süreci için önemlidir ve psikolojik, fizyolojik, sosyal yönden erişkinliğe hazırlandığı bir dönemdir. Bu yüzden çocukların çalışması veya çalıştırılması bu süreçlerin önüne geçen bir etkidir.

Yapılan bu çalışmayla çocuk işçilerin işyerlerinde maruz kaldıkları istismarların olumsuz etkileri üzerinde durulmuştur. Konu ile ilgili yapılmış çalışmalar incelenerek, bu doğrultuda örnekler verilecektir ve bu durumun önüne nasıl geçilebileceğine dair önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Çocuk İşçi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Duygusal İstismar, Ekonomik İstismar

GÜNEŞ ENERJİSİ SANTRALLERİNİN KURULUMU İÇİN

RİSK DEĞERLENDİRME REHBERİ

ULVİHAN UĞUR DÜNDAR

YRD. DOÇ. DR. MUSTAFA ALP ERTEM

Elektronik ve Haberleşme Mühendisi

Çankaya Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Öğretim Görevlisi

Özet

Yenilenebilir enerji kaynaklarının teşviki ile son yıllarda dünyada ve ülkemizde güneş enerji santrallerinin kurulumu artmıştır. Bu kurulumların İş Sağlığı ve İş Güvenliği bakımından kontrol edilmesi için risk değerlendirme rehberi bulunmamaktadır. Bu bildirinin amacı güneş enerjisi santralleri kurulumunda risk değerlendirmesi için bir rehber hazırlamaktır. Bu çalışmada kurulumun hangi teknik aşamalardan geçerek yapıldığı anlatılıp ve yurt dışındaki kurumların ve şirketlerin risk değerlendirme rehberlerinden faydalanarak kontrol listesi ve risk tablosu başlıkları altında özgün bir risk değerlendirme rehberi hazırlanmıştır. Kontrol listesi kurulum ve işletim sırasında sorun çıkarabilecek teknik bileşenlerin tespit edilebilmesi için oluşturulmuş 90 maddelik bir listedir. Risk tablosu ise İş Sağlığı ve İş Güvenliği bakımından santral çalışanlarına zarar verecek risklerle ilgili 43 maddede sayısal değerlendirmeleri içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Risk değerlendirme rehberi, kontrol listesi, risk değerlendirme tablosu, yenilenebilir enerji

İŞ KAZALARININ SEBEPLERİ ÜZERİNE TEORİLER

Prof.Dr. Yusuf Zeren

Toros Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü

Özet

İş kazaları neden oluyor? Bu soru, iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının yıllardır cevabını bulmaya çalıştıkları bir sorudur. Çünkü kazaları önlemek için önce sebeplerini bilmek gerekmektedir. Kazaların sebepleri üzerine birçok teori geliştirilmiştir.

Tüm bu teoriler, kazaları önceden kestirmek ve önleyici tedbirler almak esasına dayanmaktadır.

Bu teorilerden başlıcaları domino teorisi, insan faktörleri teorisi, epidemiyolojik teori, sistem hataları teorisi ve insan davranışları teorisidir.

Bildiride bu teoriler hakkında bilgilendirme yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: İş kazası sebepleri, insan hataları, sistem hataları.

SUMMARY

(Theories of Accidents Causation)

Why do accidents happen? This question has concerned safety and health decision makers for decades, because in order to prevent they must know why they happen. Over the years, several theories of accident causation have evolved that attempt to explain why accidents occur.

Models based on these theories are used to predict and prevent accidents.

The most widely known theories of accident causation are domino theory, the human factors theory, the accident/incident theory, the epidemiological theory, the system theory, and the behavioral theory.

In this paper will be presented some practicing and prospectives on these theories.

Key words: Accident causation, human factors, system errors.

RİSK ALGISI ve GÜVENLİ İŞ DAVRANIŞI

Ertuğrul Gödelek¹

¹ Yrd.Doç.Dr. Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Özet

“Risk algısı”nın son derece önemli bir kavram olduğunu ifade etmek yanlış olmaz. Risk algısı kavramı pek çok konuyla ilişkili olduğu gibi doğal olarak çalışma yaşamıyla da ilişkilidir. Bireyin risk algısı davranışlarını etkiler. Söz konusu birey çalışansa doğal olarak onun da davranışlarını etkiler. Bu davranışlar arasında güvenli iş davranışı özel bir yere ve öneme sahiptir. Dolayısıyla çalışanın risk algısının güvenli iş davranışını da etkileyebileceğini öngörmek yanlış olmayacaktır. Baret kullanmak güvenli iş davranışının bir parçasıdır. Baretin kullanılmadığı durumlarda baş yaralanmaları ve hatta ölümlü kazalar olabilmektedir. Çalışanın risk algısı ile baret kullanımı arasında bir ilişkinin olup olmadığını incelemek bu nedenle son derece önemlidir. Bu çalışmada 600 inşaat işçisi yer almıştır. Söz konusu çalışanların bireysel, bağlamsal, algısal-bilişsel faktörleri ile baret kullanma davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Toplanan veri SPSS kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, risk algısı ile baret kullanma sıklığı arasında çok yüksek bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Risk algısı, baret, iş kazası

Abstract

It seems reasonable to assume that risk perception in workplaces can influence workers' behaviour and, consequently, their exposure to some occupational risks, such as the risk of head injuries. However, only a small number of references in the literature stressed the relationship between risk perception and occupational head injuries. The existing studies rarely include quantitative variables related to central factors such as using hard hat and its protection value. This study was carried out with a sample of 600 construction workers. This research aims at analysing the relationship between individual, contextual and perceptual-cognitive factors and the use of hard hat. Data was analyzed by SPSS. The carried out data analysis revealed that individual risk perception and the outcome value for head injury protection were the most significant predictors of the hard hat use.

Key words: Risk perception, hard hat, work accident

PSİKOSOSYAL RİSK ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA ENTEĞRE ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİİ ÖRNEĞİ

Burak Bulut¹, Emel Bedel², Bilal Karakaya³, Mehmet Erdal Kara⁴

1, SFC Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kastamonu, burak.bulut@sfc.com.tr

2, SFC Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kastamonu, emel.bedel@sfc.com.tr

3, SFC Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kastamonu, bilal.karakaya@sfc.com.tr

4, SFC Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kastamonu, erdal.kara@sfc.com.tr

Özet

Son yıllarda iş sağlığı ve güvenliği üzerine yapılan araştırmalarda, psikososyal tehlike ve risklerin, çalışanların iş hayatındaki olumsuz etkilerinin yanı sıra sosyal yaşantıları üzerinde de önemli tehditler oluşturduğu görülmektedir. Bu çalışma ile, Kastamonu ilinde faaliyet gösteren bir entegre orman ürünleri sanayiinde, çalışan personelin iş ortamında yaşayabileceği huzursuzluk ve stresin çalıştığı bölüm, statü, hizmet süresi ve iş kazası geçirme durumları dikkate alınarak personelin yaşantısı üzerine olumsuz etkileri olup olmadığı araştırılmak istenmiştir.

Yapılacak çalışmada, literatür ve yapılmış olan çalışmalar değerlendirilerek bir veri toplama aracı geliştirilecek, belirlenen örneklemeler ile anket çalışması yapılacak elde edilen veriler SPSS 20.0 programında analiz edilerek sonuçlar paylaşılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Entegre Orman Ürünleri Sanayii, Psikososyal Tehlikeler, Risk Değerlendirme, Stres

A Research on Perception of Psychosocial Risk Integrated Forest Products Industry Case

In recent years, studies on occupational health and safety show that psychosocial dangers and risks create important threats in employee's social lives alongside their business lives. This study aims to investigate the possible negative effects of experienced job environment uneasiness and stress on employee's lives, by considering their department, position, term of office and work accident status in an integrated forest products industry in Kastamonu.

For this investigation, the previous studies in literature will be reviewed, a data collection tool will be developed and a survey will be conducted with the determined samples. Acquired data will be analysed by SPSS 20.0 and results will be presented.

Keywords: Integrated Forest Products Industry, Psychosocial Hazards, Risk Assesment, Stress

TASARIM (PROJE) AŞAMASINDA İŞ GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞI ve HATAY HİLTON MÜZE OTEL İNŞAATI

OCCUPATIONAL SAFETY AWARENESS IN THE DESIGNING (PROJECT) STEP AND HATAY HİLTON MUSEUM&HOTEL CONSTRUCTION

Mülkicihan Arslan¹, Mehmet Ünsal²

¹*Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Adana Grup Başkanlığı*

²*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü*

Özet

Günümüzde iş güvenliği çoğu kez konunun uzmanları tarafından dahi yanlış anlaşılmakta, yalnızca kişisel koruyuculara indirgenmektedir. Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi ve yüksek kaza potansiyeli taşıyan hususların bertaraf edilmesi için tasarım aşamasında alınacak bir takım kararlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda iş kazası potansiyelinin fazla olduğu inşaat sektöründe özel öncelikli risklerin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir.

İş kazalarını önlemede Türkiye de yeni bir kavram olan Tasarım Yoluyla İş Güvenliği, tasarım aşamasında tehlike analizinin yapılmasını, tasarımdaki değişiklikler ile tehlikelerin ortadan kaldırılmasını veya risklerin azaltılmasını hedeflemektedir.

Nitekim 28786 sayılı Resmi Gazete de yayınlanarak 5 Ekim 2013’de yürürlüğe giren Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin dayanağı olan Avrupa Konseyi’nin 92/57/EEC No’lu “Geçici ve hareketli inşaat sahalarında minimum sağlık ve güvenlik önlemlerinin uygulaması” adlı direktifinde tasarımcıya yüklenen sorumluluklardan bahsetmektedir.

Bu çalışmada gerek projelendirme safhasına gerektiği önemin verilmesi gerekse tasarım profesyonellerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının artırılması amacıyla 28786 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanarak 5 Ekim 2013’ te yürürlüğe giren Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği’nde bahsi geçen sağlık güvenlik planı ile koordinasyona ağırlık veren çözüm odaklı örnek bir tasarım çalışması olan Hatay Hilton Müze Otel İnşaatı açıklanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Tasarım, Sağlık ve Güvenlik Planı, Hilton Müze Otel İnşaatı

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE OHSAS 18001 VE ISO 45001 KRİTERLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI

Fatih Perçin^{1*}, M. Aytekin Turgutlu²

*1*Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, Ege Üniversitesi, Fen Bilim. Enstitüsü İş Güvenliği
Anabilim Dalı,*

2-Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Toplam Kalite Yönetimi Anabilim Dalı

Özet

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS 18001), İngiliz Standartlar Enstitüsü (BSI-British Standards Institute) öncülüğünde hazırlanmış olan bir "İş Sağlığı ve Güvenliği" standardıdır.

Sağlık ve güvenlik alanında yapılan ve kılavuz niteliği taşıyan ilk standart İngiliz Standartlar Enstitüsü (BSI) tarafından yayınlan BS 8800 standardıdır. Ardından birçok ülke tarafından bu standart temel alınarak farklı standartlar oluşturulmuştur. Uygulamada yaşanan farklılıkların önlenmesi amacı ile 1999 yılında oluşturulan komisyon tarafından "OHSAS 18001" olarak bilinen yeni bir standart hazırlanmıştır.

Bir süre sonra OHSAS 18001, işletmelerde "Entegre Yönetim Sistemi" uygulamalarında bütünlük sağlanması ve gelişmeleri içermesi amacı ile ISO 9001 (QMS - Kalite Yönetim Sistemi) ve ISO 14001 (EMS - Çevre Yönetim Sistemi) standartlarıyla uyumlu olacak şekilde revizelere uğramıştır.

Ancak sistemi daha etkin hale getirmek ve "Entegre Yönetim Sistemi" ile uyumunu geliştirmek amacı ile OHSAS 18001 Standardının ISO çatısı altına alınması öngörülmüştür. Bu durum 2013 yılında 45001 standart numarası ile OHSAS 18001 standardının ISO standardı haline getirilmesi çalışmalarını başlatmıştır.

ISO 45001 standardı, işletmelerde, gelişen "İş sağlığı ve güvenliği yönetimi" taleplerini karşılamak üzere planlanmıştır. Standardın 2016 yılı sonuna kadar yayınlanması kararlaştırılmıştır. Ancak ilk taslağın ret edilmesi üzerine yeni öneriler tekrar ele alınmış ve yeni taslağın 2017 yılı başlarında hazırlanarak aynı yılın ortalarında yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

ISO 45001 standardı ve bu standardın getirdiği yenilikler üzerinde durulması ve OHSAS 18001'den farklı noktaların belirlenmesi, işletmelerin yeni iş sağlığı ve güvenliği kriterlerine göre yönetim sistemlerini erken dönemde uyumlu hale getirmelerine olanak sağlayacaktır. Bu amaçla çalışmada genel hatları ile OHSAS 18001 ve ISO 45001 kriterleri üzerinde durularak aradaki farklılıklar ortaya konulacak ve işletmelerin yönetim planlamalarında yapmaları gereken değişiklikler hakkında bilgiler verilecektir.

ESNEK İSTİHDAMIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE ETKİLERİ

Zehra Güner Karaoğlu

ISG Uzmanı

Lale Fide Durak

ISG Uzmanı

Özet

Çalışma yaşamında esneklik, çalışanların haklarında gerileme, işverenler açısından ise, çalışma sürelerinin ve istihdamın esnetilmesi ile daha fazla kâr anlamına geldi. Ülkemizde esneklik uygulamalarının pekçoğu yasalaşmıştır. 6715 sayılı ve 20 Mayıs 2016 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan “İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 4857 sayılı İş Kanununda değişiklik yapılmış; özel istihdam büroları aracılığı ile geçici iş ilişkisi yasalaştırılmıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na göre kanunla özel istihdam büroları aracılığıyla geçici iş ilişkisi kurulmasının, gençler, kadınlar, uzun süre işsiz kalanlar ile yeni mezunların işgücü piyasasına girişlerinin kolaylaşacağı ve istihdam oranlarını artıracığı iddia edilirken, yasa maddelerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından ise işverenlerin yükümlülüğü şöyle tanımlanmıştır: “6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 17.maddesinin altıncı fıkrasında öngörülen eğitimleri vermekle ve iş sağlığı ve güvenliği açısından gereken tedbirleri almakla, geçici işçi de bu eğitimlere katılmakla yükümlüdür”

Geçici iş ilişkisinin özel istihdam büroları aracılığı ile gerçekleştirilmesi yani “kiralık işçilik” olarak adlandırılan bu uygulama ile ekonomik ve sosyal haklarda gerileme olmasının yanında iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları da önemli ölçüde olumsuz olarak etkilenecektir. Uygulamada ciddi sıkıntıların zaten yaşanmakta olduğu iş sağlığı ve güvenliği alanında özel istihdam büroları aracılığı ile geçici iş ilişkisi kurulması uygulamasının, 6331 sayılı yasayı kısmen uygulanamaz kıldığına dikkat çekmek bugün ayrıca önem kazanmıştır. Eğitimler, işçilerin işyerindeki riskler konusunda bilgilendirilmesi, acil durum önlemlerinin alınması, kişisel koruyucu donanımların kullanılması gibi iş kazalarını önlemede birincil derecede önemli olan konularda boşluklar oluşacak, işyerlerinde yeni tehlike ve risklerin oluşmasına neden olacaktır.

Bu bildiride, özel istihdam büroları aracılığı ile geçici iş ilişkisi kurulmasının, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun uygulanmasına yönelik etkileri ile öneriler ve devletin denetleme görevinin artırılmasının önemi ele alınacaktır.

ALMANYA İLE TÜRKİYE’DEKİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ÖRGÜTLERİ VE UYGULAMALARININ YÖNETSEL PERSPEKTİF IŞIĞINDA KARŞILAŞTIRILMASI: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Sibel Atar

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı

Özet

Türkiye’de iş güvenliği ve sağlığı kavramı , “İş Güvenliği ve Sağlığı”, “İş Güvenliği ve Çalışan Sağlığı” veya “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği” olarak farklı şekillerde anılsa da içerik olarak aynı kavram anlaşılmaktadır. Dünyada ise iş sağlığı ve güvenliği, “Occupational Health and Safety” olarak ortaklaştırılmış, standart bir kavram haline gelmiştir. Kavramsal bir irdelemenin ötesinde uygulamalara odaklanıldığında ise; ülkelerin iş güvenliği ve sağlığına verdikleri önem düzeylerinin, uygulamaların ve ilgili kurumların örgütsel yapılarının önemli ölçüde farklılaştığı görülmektedir. Genel bir değerlendirme yapıldığında; Avrupa Birliği üyesi ülkelerin iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltmakta önemli adımlar attıkları görülmektedir. Özel bir değerlendirme yapıldığında ise; bir yüzyılı aşkın süredir varlığını sürdüren, köklü bir sisteme dayanan Federal Almanya Cumhuriyeti’ndeki iş sağlığı ve güvenliği örgütlerinin yönetim biçimlerinin ve uygulamalarının sorgulanması kanımızca alandaki örgütlerin yönetim biçimlerini anlamada önemli bir hareket noktası olacaktır. Bu bağlamda çalışma ile hedeflenen Türkiye ve Almanya’daki iş güvenliği ve sağlığı uygulamalarını yönetsel perspektif ışığında karşılaştırmaktır. Bu karşılaştırma sonucunda ve ışığında Türkiye’ye özgü, ideal bir iş sağlığı ve güvenliği yönetim modeli oluşturmak çalışmanın alt hedeflerindendir.

Söz konusu hedefler ışığında; yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla Türkiye ve Almanya’daki iş sağlığı ve güvenliği örgütlerinden temsilciler ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler QSR Nvivo 11 programına aktarılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, “ideal iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerine” ilişkin yönetsel boyutlar, iş sağlığı ve güvenliği

yönetim sistemlerinde bulunan “üst düzey yöneticilerin özellikleri”, Almanya ile Türkiye iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerinde bulunan örgütlerin “karar verme süreçlerine” ilişkin derinlemesine bilgiler edinilmiştir. Ayrıca Almanya ile Türkiye iş sağlığı ve güvenliği örgütlerinin “denetim süreçlerinin” karşılaştırılmasına ve “diğer ilgili kurumların iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerine etkileri”ne ilişkin araştırma sorularına da yanıt bulunmuştur. Karşılaştırmalar ışığında tespit edilen farklılıkların nedenleri ulusal kültürel eğilimler de dikkate alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve güvenliği örgütleri, Türkiye, Almanya, İçerik Analizi

Abstract

COMPARISON OF TURKISH AND GERMAN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY ORGANIZATIONS IN THE LIGHT OF MANAGERIAL PERSPECTIVE: A QUALITATIVE STUDY

Sibel ATAR

Business Administration

Ege University Institute of Social Sciences, November 2016

Supervisor: Asso. Prof. Dr. Nazlı Ayşe AYYILDIZ ÜNNÜ

There are significant strides and concerns about reducing work accidents and occupational diseases among the European Union member countries. German occupational health and safety organization, which is a fundamental system, subsisting over a century is a good starting as a reference point to understand the management styles of such organizations. Thus, the aim of this study is the comparison of Turkish and German occupational safety and health practices and organizations in the light of managerial perspective.

Semi-structured interviews had been conducted with the representatives of occupational health and safety organizations, both in Germany and in Turkey. The data obtained were transferred to QSR Nvivo 11 program and subjected to content analysis.

When the findings are evaluated in general, information regarding the managerial dimensions of “ideal job health and safety management systems”, “the characteristics of senior managers in occupational health and safety management systems”, “the decision-making processes of organizations in Germany and Turkey's occupational health and

safety management systems”, “the audit processes of Germany and Turkey health and safety organizations” and “the effects of the other relevant institutions on occupational health and safety management systems”. As a result of these findings, Turkish and German occupational health and safety organizations had been compared by taking the effects of national cultural tendencies into account. .

Key words: Content analysis, Germany, occupational health and safety organizations, Turkey

İŞÇİ SAĞLIĞI YENİDEN: SÖYLENCER VE GERÇEKLER

Gamze Yücesan Özdemir

Prof. Dr. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

Özet

İşçi sağlığı üzerine olan tartışma ve çalışmalarda açık ya da örtülü biçimde egemen bir yaklaşımın belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. Bu egemen yaklaşım işçi sağlığına yönelik bazı söylenceler yaratmaktadır. İşçi sağlığı konusunda egemen yaklaşımın sahip olduğu üç söylenceyi şöyle özetleyebiliriz: 1. İşçi sağlığı için gerekli düzenlemeleri, sermaye bilim ve teknolojiyi izleyerek yapar. 2. İşçi sağlığı için işçi, bilinçli ve sorumluluk sahibi bir birey olmalıdır; 3. İşçi sağlığı, bilim ve teknolojinin verdiği imkanlar doğrultusunda hazırlanan ulusal ve uluslararası standartlar ile düzenlenmelidir.

Bu çalışmada yöntem olarak egemen yaklaşımın “söylence”leri kendi epistemolojileri içerisinden aktarıldıktan sonra “söylencenin reddi” ile bu söylencelerin eleştirisi yapılacaktır. Bu söylencelerin reddi, işçi sağlığı üzerine yeniden doğru kavramlar ile düşünme çabasıdır. Bu yazı, egemen yaklaşıma karşı işçi sağlığını yeniden düşünmek üzere notlar düşmeyi hedeflemektedir.

ÖRNEK ALAN İRDELEMESİ İLE STATİK ELEKTRİĞİN İŞ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN YARATACAĞI TEHLİKELERİN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Şebnem Tonka¹, Rüştü Uçan¹, Nuri Bingöl¹

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İş Sağlığı Ve Güvenliği Bölümü

Özet

Statik elektrik endüstride gizli bir tehlikedir. Statik elektrikten kaynaklanan tüm kazalar aniden ve sinsice meydana gelir, tıpkı tabiatta oluşan elektriğin toprağa şarjı sırasında oluşan “yıldırımın” yani statik elektrik boşalmasının kaçınılmaz gücünün toprağa aktarımı sırasında oluşan doğal afetlerin de kaçınılmaz olması gibi. Tüm sektörlerde statik elektrik büyük bir tehlikedir ancak özellikle yanıcı ve parlayıcı malzemelerle çalışılan sektörlerde statik elektrik; patlamalara, yangınlara dolayısıyla can ve mal kaybına yol açan kazalara neden olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, endüstriyel uygulamalarda statik elektrik deşarjlarının ölçülmesine ve riskin boyutunun tespit edilmesine yönelik sağlıklı yöntemlerin, İş Sağlığı ve Güvenliği açısından kriterlerin tespitini sağlamaktır. İstanbul il sınırları içerisinde özel bir boya firması ve çakmak dolum tesisi uygulama sahası olarak seçilmiş ve bu tesislerde İş Sağlığı ve Güvenliği açısından alınan önlemler, dünyada yaşanmış olan büyük kazalar da örneklenerek incelenmiştir. Avrupa Birliği üye ülkeleri, İngiltere ve Amerika’ da başvuru standartları çerçevesinde yaşanan kazalar ve alınması gereken önlemler, uygulamalar üzerinde karşılaştırmalı olarak sistemli biçimde ele alınmış ve tartışılmıştır.

Sonuç olarak, statik elektrik deşarjı sonucunda oluşan ateşlemelerin enerji düzeylerinin hesaplanması gerekliliği, ortamdaki maddenin en düşük tutuşma enerjisi ile ateşleme enerjisi mukayese edilmesi ve riskin gerçek boyutu hakkında bilgi sahibi olunmasının önemi vurgulanmış, öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Statik elektrik, Patlamalar, Tedbirler, Standartlar

In the Frame of Occupational Health & Safety

Identifications and Solutions for the Static Electricity Dangers

“A Model Implementation”

Şebnem Tonka¹, Rüştü Uçan¹, Nuri Bingöl¹

¹Üsküdar University, Health Science Faculty, Department of Occupational Health and Safety

ABSTRACT

Static Electricity is a potential danger in industry. Every accident occurred by statical electricity became suddenly and slily, just formed during the charging power of the soil occurring in nature "lightning" that neglect of static electricity as well be inevitable natural disasters that occurred during the inevitable transfer of power to the ground. Statical electricity causes accidents which causes loss of life and property in all sectors although especially in the sectors that deal with inflammable matters.

The aim of this study is to determine the criteria for the measurement of static electricity discharges and the determination of risk dimension in industrial applications in terms of Healthy Methods and Health and Safety . A paint company and lighter filling plant has chosen as the application area in Istanbul and the measures which taken in terms of Occupational Health and Safety were sampled with the great accidents experienced in the world. The accidents and the precautions to be taken in the framework of the standards used in the Member States of the European Union, the United Kingdom and the United States have been systematically addressed and discussed on a comparative basis.

This study showed that the energy levels of the fires generated as a result of static electricity discharge need to be calculated. The lowest ignition energy of the material in the environment should be compared with the ignition energy and a method should be determined to have knowledge about the actual size of the risk.

Key Words: Statical electricity, Explosions, Precautions, Standards

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ SORUM(N)LULUKLARI

Vedat Bozkan

Makina Yüksek Mühendisi

Özet

Ülkemiz , son kırk senedir İSİG Tüzüğü yayımından buyana, İş Sağlığı ve Güvenliği bağlamında, mevzuat olarak sürekli bir devinim içinde olageldi. Nihai mevzuat ile “İş Güvenliği Uzmanı” kavramı oluşturulabildi ve bu kavram çerçevesinde, kamu, özel sektör ve bağımsız çalışma yürüten KOBİler için iş güvenliği evreninin tüm kuruluş sorumluluğu UZMAN(cık) lara yükleniverdi.

Yeni mezun kardeşlerimizden, ununu elemiş eleğini asmış emeklerini aktif iş hayatında tamamlayıp topluma daha fazla katkı sağlayabilmek için mücadele veren üstatlarımıza kadar geniş bir demografik yelpazede profeayonel bu alanda UZMANlık yapmaya çalışıyor. İş Güvenliği Uzmanı ülkemiz insanında, önce çok ve kolay para kazanılan bir meslek olarak algılandı, akabinde ise sorumlu olma (kılınma) bilinciyle de uzun süreli hapis cezaları öngörülen kaçınılması zorunlu bir meslek kurumu haline geldi.

Bu bildirmizde amacımız, İş Güvenliği Uzmanı meslektaşlarımızın sorum(n)lulularına ufak dokunuşlarla, değinmek ve tüm camianın bulunduğu genel bir platformda konuyu tartışmaya açabilmektir.

Anahtar Kelimeler: İş Güvenliği, Uzman, İş Güvenliği Sorunu, İş Güvenliği Mevzuatı

